

BREVE FRA JENS BAGGESEN

Udgivne ved *Louis Bobé*.

De nedenstaaende meddelte Breve fra Jens Baggesen, hvoraf særlig de to Epistler, henholdsvis til *A. C. Gierlew* og *C. H. Pram* maa regnes til de værdifuldeste selvschildrende Aktstykker, Digteren har efterladt, rører ved alle tonende Strænge i hans Sangerliv.

I sit Smaakaarshjem paa Korsør Fæstning drømmer den tidligt vaagnede Dreng i den glidende Maanes Skin om Slotte med Tinder og Taarne, om festligt straalende Slotssale, om stolte Herremænd og væne Fruer og Frøkener. Der gik en lang og trang Tid, før hans Drøm blev til Virkelighed, da han første Gang som »en underlig, en ubeskrivelig een« blev sat i Sol paa det gæstemilde Trolleborg med dets Verdensborgersind, hvor Vandrebrevet til hans Udfærd ræktes ham af Grevinde *Sybille Reventlow*, hvem han har fejret som sin Sanggudinde i de purpurrøde Rosers Billede. Gennem hendes Søster *Charlotte Schimmelmann* blev han, endnu usikker og snublende, lempet ind paa de glatte Salongulve i de grevelige Palæer og fik Mod til at sværme sammen med følsomme Grevinder og Hofdamer under de lyse Bøge i Sølysts herlige Park. Forkælet til Overmaal, opelsket til Unoder og Fordringsfuldhed, gik hans Vej fra Hovedstaden til de holstenske Herresæder med deres tyskprægede Aand og Tunge; her lærte han at tale deres Smigresprog og blev hildet i deres Kultur som en Germanernes Lærling.

I Baggesens Natur var Ledemotivet Udvee og Rejselyst udviklet til Mani. Blandt vore Digterskikkelser er han den vidtomvandrede, hvileløse Ahasverus, den første danske Turist og Rejsefeuilletonnist, som ogsaa en af vore frodigste Brevskrivere i »Snakkestilen« og i Haandskriftens Pyntelighed. Brevrus og Brevlængsel er Ord, Baggesen har skabt. Hele hans Tilværelse opløses i en uoverskuelig Række Gæstespil »i Syden og i Norden, hvor han et Eden fandt«, draget af Hang til et Eventyr, ogsaa hvor intet saadant var at finde. Dette hans inderste Væsen spejler sig i Billedet af Skærslipperen, der drager fra By og til By, fra Gaard til Gaard med »et Hjerte som et Dueslag, ind og ud i et evigt Jag«, bejlende til et Smil og i Stemningens Spektrum skiftende fra violeneblaat til svovlgult, fra purpurrødt til askegraat. Kommer mørke Dage over ham, ryster han som en Fugl efter Regngys Vingerne og flyver atter ud i Verdens Solskin, helst til Alpelandet, Sophie von Hallers Hjemland. Bjerger, Tankeleg og Snustobak nævner han i et Aandedræt som sine Hovedpassioner. Hans sværmeriske Forelskelser, »de lette, spillende, næsten aandelige Berørelser«, kender ingen Aar, alt mens han sig er bevidst at have bevaret Sjælens Uskyldighed. Mere end een Gang ombytter han den faderlige Beskytters Rolle med den smægtende Tilbeders. Fra sin elskede Sophies Dødsleje retter han et Frierbrev til hendes yndefulde Veninde *Benedicte von Qualen*, men mødes med en streng Afvisning.

Baggesens Samtidige naaede i deres Opfattelse af hans digteriske Grund-

syn, hans furor poeticus, hans hektiske Opildnethed sjældent dybere end Overfladen, og i Bedømmelsen af hans Individualitet heftede de sig som Regel ved Skyggesiderne af hans Væsen, hans Omskiftelighed og Upaalidelighed, for hvilken de søgte Udtryk i de forskelligste Lignelser, saasom Protevs, Janus (bifrons), Ildflue, Kamæleon, en prismatisk luende Natur, en Opal, der optager alle Farver i sig, et Sind, skiftende som Fjerene paa Duens Hals. For Goethe var og blev han kort og godt »en løs Fyr« (ein lockerer Geselle).

En sen Eftertid kan kun danne sig en ufuldkommen Forestilling om de besnærende Egenskaber, han udfoldede i personligt Samvær, for blot at nævne *Sofie Ørsted*. Man tror at se ham for sig med de uskønne Træk, vansirede af Koppear, det uordentlige Purhaar, hans evindelige Snusen, der satte Spor paa hans Linned. Alt dette traadte i Skygge for den uimodstaaeligt dragende Magt, han i personligt Samvær udstraalede. Overalt forstod han udfra »sit eget Jegs usalige Helvede«, sit Følelseslivs vagabonderende Strømme, at vække Interessen for sig. Hans sjælelige Krampe, hans febrile Trang til Stemningens Højspænding, hans Svælgen i Hyperbler og Superlativer jævnsides med en forbløffende Godlidenhed og barnlig Troskyldighed. Yderliggaaende i sin varme Begejstring for alle bærende Tanker og Ideer, sin Beundring for Talentet, der gav sig det skønneste og virksomste Udslag i den Understøttelse han hos sine Velyndere, Grev Schimmelmann og Hertugen af Augustenborg, fik udvirket for Schiller. Skaanselsløs i sin ætsende Spot og ufin i Valget af Vaaben naar det gjaldt en Holmgang med en litterær Modstander. Skiftende i et Nu fra lysende Vid og løssluppen Muntherhed til indadvendt mørk Grublen og optrevlende Selvpineri holdt han sine Omgivelser i Aande.

»Magnetisk trak og stødte du tilbage —« som *N. Søtoft* i sit smukke Mindedig over Baggens træffende har sagt. Dommene om ham veksler mellem Beundring og Afsmag. Tilhængere af Troen paa en vis lønlig Sammenhæng og Skæbnebestemthed i de udvalgte Menneskenaturers Tilskikkelser vil finde en Bekræftelse i Baggens sidste Digtervandring. Med Opbud af alle Kræfter hastende hjemad, overraskes han af Døden paa Hospitalet i Hamborg og stedes til Hvile i samme Grav som hans Sophie og hans Hjertensven Reinhold paa Kirkegaarden i Kiel, hvor hans Livsrejse begyndte, den Stad, der af alle Byer sønden Aa skulde blive den mest danskfjendtlige. Gang paa Gang har man fra dansk Side fremsat Tanken om at overføre Baggens jordiske Rester til hans Fødeby; hvileløs selv i sin Grav.

I Bedømmelsen af Baggens lyriske Digtning har Literaturhistorikerne yndet at citere Aarestrups velkendte Ord om Skjalden fra Korsør som Rimets musikalske Klapperslange. Ingen af Samtidens Digttere kan maale sig med Baggens i Evnen at kunne lege med Begreber og med Rytmer, der for ham var Hovedsagen i al Poesi. Ingen overgaar ham som Stilvirtuos og Ordkunstner paa to Sprog. Han er uomstridt vor tidligste Journalist i moderne Forstand, der med alle Pirringsmidler formaar at holde Læseren i Aande. I blændende, skarpt indstillede Øjebliksbilleder, der kan antage Karakter af Film, har Baggens naaet det ypperste som det kendes fra Labyrinten: Rejsepasset, Torveskibet og Bestigningen af Strassburger Münster.

En unægtelig paakrævet, virkelig fyldestgørende Biografi af Jens Baggesen vil maaske aldrig blive skrevet. Hertil fordres uundgaaeligt saavel en vis Kongenialitet eller Indføling med hans sammensatte Natur, en grundig Fortrolighed med Datidens litterære, filosofiske og religiøse Strømninger som ogsaa, og ikke mindst, et for Enkeltforskeren næppe overkommeligt, vidtspændende Kendskab til Baggens talløse Brevvenner rundt om i Evropa. Den Aar for Aar voksende Literatur om disse hans Kendinge, i hvilken han ideligt omtales, vidner om, at han udenfor sit Fædreland stadig erindres og værdsættes langt mere end herhjemme.

I.

TIL ANDREAS CHRISTIAN GIERLEW.

Marly, près St. Germain en Laye

d. 1ste Martii 1806.

Min ædle, virkelige Ven!

I hvilken ubetalelig Gield er min Fantasie og mit Hierte til Dem, elskværdige Gierlew. To saa indholdsvære, geistrige, venskabsfulde, underholdende og i mange Henseender fortryllende Breve, som Deres *Sicilis* fra Neapel, og Deres nærværende *Dana* fra Kiøbenhavn fordre meer end mine tilstoppede, om ikke just udtømte Evner formaae at erstatte i lige Mynt, det er at sige: i veltalende Meddeelelse. De bemærker selv (omendskiøndt med al den fine Delikatesse, der er Dem naturlig) at min Alder gjør mig uskikket til et episk Arbeide; er det sandt, hvor uendelig meget meere maae den gjøre mig uskikket til det ikke blot herkulische, men adonische Foretagende at besvare Epistler, som alle Muser og Grazier synes at have foreenet sig for at diktere den raskeste, livfuldeste, meest blomstrende Yngling? Sandelig kiæreste Gierlew, jeg troer at udsætte mig for mindre Fare ved at prøve paa at tage Køllen fra Geryons Knuuser end ved at forsøge paa at beile med Cyprias Yndling. Jeg føler mig i det mindste en temmelig Grad endnu af den Styrke, som overvinder; men næsten aldeles intet af den Skjønhed, som indtager; og ligner jeg Dem meget endnu, er det (mit giensidige Venskab fraregnet) formodentlig blot i Huden. Jeg gjør altsaa formodentlig best i at opgive aldeles det indbildske Forsæt at besvare Deres Breve, især Deres meer end Olims Baggeseniske *Sicily*, og i dets Sted skrive Dem ligefrem til, som jeg kan, med i det høieste to Muser og een *Grazie* til min Understøttelse.

De to Muser ere *Urania* (som jeg haaber at have fastholdt ved et Taarn, jeg har bygt hende i min Have, fra hvis Top jeg betragter Stierne — desværre! hidtil uden Teleskop —) og *Polyhymnia* (som ikke vil forlade min Kone — og *Grazien* er inderligt, hierteligt Venskab. De seer selv, min Ven, at af alle *Pierider* ingen have mindre at bestille med et Brev end netop de to, der ikke have forladt mig. Jeg vil altsaa holde mig eene og alleene til den sidste.

Hvor skal jeg begynde? Det er *Kniben*, naar man er museløs; thi det er, som De veed, altid *Musen* selv, der begynder. Jeg har saa uendelig meget deals i Hovedet, deals især paa Hiertet, at sige Dem, at jeg virkelig ikke veed ud eller ind i den talløse Hob af *Tanker*, *Følelser*, *Erindringer*, *Hendelser*, *Forsætter*, der tilstimle mig ved at hensætte mig for et Par beskaarne *Ark* for at med-

deele mig Gierlew. Gierlew, som ingen Uge har forladt min Siæl, siden jeg lærte at kiende hans, ved hans Deeltagelse i min Sorg og Glæde paa en blot for hans Skyld mig uforglemmelig Reise! Gierlew, i hvis Ansigt og Indsigt og Udsigt jeg ofte syntes at see mig selv med een elskværdig Feil meer og Hundrede uelskværdige Mangler mindre! Gierlew, som jeg (for saa vidt jeg er dansk Digter) ikke tager i Betænkning at lægge i een Vægtskaal, naar jeg lægger mit hele mig kiendende og læsende Fædrenelands Indvaanere i den anden, og som alleene opveier — hvad siger jeg? overveier dem alle! Gierlew, der har viist tusinde Gange meere Taknemmelighed imod mig for 3 usle Louis d'or, jeg laante ham i et Fald, hvori det vilde have været nederdrægtigt ikke at deele sin Pung endog med en fremmed — end næsten alle mine fædrelandske Venner og Velyndere (min sande Ven *Walterstorff* i høieste Grad undtagen) for Opoffrelser i mange Aar af næsten alt, hvad jeg havde at offere! Gierlew, der er den eeneste, næsten aldeles uden Undtagelse, af alle mine Venner — Bekiendtere vilde jeg sige — der har vidst at smigre mig ved hiertelig at erkjendige sig om min Kones Befindende! Gierlew, der tilskriver mig himmelske Bøger uden Svar — medens andre have ladet Bøger fra mig ubesvarte med blot en Seddel! Jeg gientager oprigtigen, jeg veed ikke, hvor jeg skal begynde; thi alt, alt, ønskede jeg paa eengang at sige en saa saa sjelden, en saa prøvet, en saa elskværdig Ven, der længer end et Aar har ønsket uforkiølt og ventet med tilgivende Utaalmodighed.

Lad mig dog for alting sige Dem, min Ven! at De virkelig af alle er den, jeg først og helst, maaskee *Moltke* undtagen, havde tilskrevet, hvis jeg havde kunnet — hvis jeg havde haft Deres sikke Adresse — og hvis jeg havde troet det Umagen værd paa nogen Tid at underrette noget Menneske paa Jorden om min virkelige Tilværelse. Hvad Deres sidste her for mig liggende Brev angaaer, da, uagtet det er skrevet og afsendt i Enden af forrige Aar, har jeg først faaet det for et Par Dage siden. Det har ligget incognito i Paris hos vor Minister, og en lang Upasselighed hindrede mig at afhente det. Jeg har overhovedet i de sidste to Aar kiempet bestandig med Sygdomme i mit Huus, og med tusinde Bryderier, indtil Tyverier og Processer uden for det. De maa ogsaa vide, før jeg gaaer videre, at jeg for lang Tiden siden ikke længer er i Paris, men i Marly, hvor jeg har købt og indrettet mig et Huus og en Have, længere fra Verden end nogen dødelig, der ikke er fuldkommen Eremit, og saa aldeles uden Deeltagelse i dens Handeler, at det er Maaneder siden, jeg læste en Avis, og at jeg hverken veed, om der er Krig eller Fred, eller om Fredsforstyreren, Menneskeslægtens Fornedrer, er død eller levende.

Medens De, min Ven, i en meer eller mindre mig velbekiendt

beruusende Fortryllelse reiste fra den eene Ende af Europa til den anden, bestod mit Pariserliv i en næsten uafbrudt Sygevogten. Langsom døde min værdige Svigerfader, efter 2 Aars egentlige Livløshed, i vore Arme — langsom kom sig min Fanny nogenlunde igien af det Stød, saa megen Jammer havde givet hendes fine Nervebygning. For to Aar siden skienkte hun mig en tredje Søn, min *Paul*, det vittigste og elskværdigste Barn, jeg har kiendt. Men hvilke Angester har hans Eroslivs altfor underfulde Udvikling alt kostet os. To Gange er han reddet. Under lutter huuslige Bekymringer og ubeskrivelige Sorger for Udkomme, levende paa tredje Aar blot af udsuende Aagerkarle (thi først for et Par Maaneder siden er min Pension ved Walterstorffs Mellekomst bleven mig udbetalt, jeg var 2 udslagne Aar uden mindste Indkomst) — i Paris! (In parenthesi: det er vanskeligere end en Reise rundt om Jordan — og jeg er nødt til at sige mig, en lige Forfatning i Kiøbenhavn vilde have kostet mig Livet, da jeg aldrig havde overtalt mig til at opofre det min Ære) — under alle disse indvortes Gienordigheder faldt Europas Formørkelse, Forstyrrelse og Fornedrelse, det sidste Frihedshaabs Udslukkelse, alle mine cosmopolitiske Ønskers Tilintetgørelse med næsten aldeles sønderknusende Tyngde paa mit Hierte, der fra min spædeste Tankealder af har været forfæ[n]geligt nok for med Enthusiasmus at deeltage i det borgerlige Samfunds Forbedrelse og Menneskeslægtens Forædling. I dette Tidsrum blev jeg af Galde Satyr, bidende Satyr — sidenhen ikke af Feighed, men af Kiede til at brændemærke, hvad der var alt for dybt under min Siæl — episk Jordomreiser. Med inderlig Overbeviisning, understøttet af de meest oplyste Kienderes Om-dømme har min levned Indbildningskraft udklækket den lykkeligste af alle muelige episke Ideer. Om jeg kan bringe den til fuldkommen Modenhed, opdrage den, som den bør opdrages? er et andet Spørgsmaal — men i al Fald, min Ven, det blotte Ud-kast, den blotte Plan til *O z e a n i a* eller *C o o k s W e l t u m s e g e l u n g*, og de to første Sanges Udarbeidelse, vil, hvis og blott det engang kommer for Lyset, gjøre mig udødeligere end alt, hvad jeg ellers har digtet og skrevet, eller kunnet digte og skrive. En ubeskrivelig stræng og ubestukket Kiender har erklært, at ingen nye eller gammel er kommet Homer nærmere i episk Sa[n]g og episk Tone — men især, hvad man troede umuelig, i episk sin Tidsalder gribende Interesse. Jeg bør saa meget mindre tvivle om disse Dømmes Upartiskhed, da det ikke er Tydske, ikke Engellændere, der have fældet dem, men *f r a n s k e*. Men hvorledes det er den altid beskedne Baggesen mueligt at tale om sit eget Arbeid i denne Øhlsnægerschlegelstone forundrer maaskee ingen meere end mig selv. Det vilde virkelig forundre mig til Vantro, hvis jeg ikke tilføyede, at det i Grunden ikke er min, men Æmnets

Fortieneste, og at jeg egentlig — eller min Muse — er kun en Høne, der har fundet en Perle. Men siden herom — saa meget meere, da jeg maaskee for bestandig lar denne Perle ligge — upaatvivlelig bedre tient med Bygkorn. Næsten bestandig har jeg — trods alle franske prosaiske og alle tyske poetiske Svinkeærender — vedblevet at digte i mit Modersprog. Jeg har iblandt andet bragt et Bind poetiske Breve, fra Aar 1785 til 1805 tilveie ved at samle, deels hvad jeg af dette Slags har havt Copie af, deels hvad jeg i de sidste Aar har rimet til et Par gode Venner. De taaleligste af alle disse Riimepistler ere maaskee de to til Dem — De maae altsaa ikke vente Mirakler — men alle ere de i det mindste løyerlige; have og maaskee den Fortieneste (hvis det er een) at være de første i deres Art — om det er en Vanart, overlader jeg Dem og sildigere Qvintilianer at afgjøre. Endnu et andet Bind danske Poesier i allehaande underlige Toner er ligeledes færdigt til Trykken. Hvad *Odin* og de skandinaviske Forvandlinger angaaer, da har jeg ladet det beroe dermed, indtil jeg faaer at see, hvorledes Hr. *Øhlenslæger* har behandlet eller behandler disse Materier — og det er sandelig ligesaameget af Interesse for ham som Digter, hvis han virkelig er det, som for mig selv. Min Siæl kien-der ingen Skinsyge paa denne, som mig synes, over al Forfængelighed ophøiede Løbebane. Jeg er mig bevidst i mit hele poetiske Liv at have sørget meere for at udbrede Ewalds og Wessels end min egen Digterære. Det er neppe mueligt, at en Prosaist hierteligere og ivrigere kan have hyldet og udbasunet en Poets Talent end jeg, selv Poet, hyldede og udbasunte *Øhlenslægers*, da det ahnede mig. Ahnede mig, siger jeg — thi jeg saae den syttenaarige Pige kun endnu i Vuggen — dengang. Jeg frygtede siden med Grund Børnekopperne, da man lod til hverken at ville inoculere hende ved Studium eller vaccinere hende med Kritik. Har hun overstaet dem uden at lide Skaar i den Skønhed, hun lovede mig, skal det være mig hiertelig kiært; og uagtet Herr *Øhlenslæger* har erklært, at han ikke vidste, hvad Poesie var, dengang han holdt mig for Digter, skal jeg være redebon at erklære, at han altsaa var det uden at vide det. Jeg elskede engang *Øhlenslæger*, og saa meget meere maaskee, da fast alle miskiendte ham — og han havde en næsten grændseløs Uartighed nødig for aldeles at forkiøle min Interesse for ham. Men næsten alt tilgiver jeg med Lethed en ung Poet, især hvis han virkelig er det. Kun har jeg Møie med at overbære med en vis Grad af Indbildskhed. Et høitsvævende Ideal synes mig at gjøre den umuelig. Jeg har Uret; thi Feilen i al Forfængelighed stikker sikkert meere i Hovedet end i Hiertet. De seer af alt dette min Ven, at jeg endnu tænker og føler dansk og arbejder i mit Modersmaal. Selv min Oversættelse af Homer har jeg fortsat og tænker at arbeide derpaa til mit Livs

Ende. Men tal mig ikke om Digternavnet. Jeg foragter i ubeskrivelig Grad Mængdens Dom — og det er Mængden, som giver Navnet i — Samtiden. Odi profanum vulgus & arceo. Ved Himlen! var det ikke for Boghandlernes Skyld, som betaler Arket derefter, jeg vilde hellere have *Hebels* (De har maaskee aldrig hørt hans Navn) Obscuritet end *Delilles* Celebritet, som jeg og uendelig meget heller gad have digtet de ægte homeriske »Alemannische Gedichte«, end rimet alt, hvad *Delille* har rimet. Den sande Digtters Lod overalt, og i enhver Tidsalder, den barbariske undtagen, er offentlig Foragt. Det gaaer denne Guds Søn som alle Guds Sønner, der nedstiger fra Faderens høire Haand og paa Jorden tage en Tieners Skikkelse paa for at forsone Guddommen med Menneskeheden — de have neppe, hvortil de kunne helde deres Hoved, de finde i det højeste tolv Venner i Verden, blandt hvilke tolv der altid er i det mindste een Judas eller *Rahbeck*, der ikke mangler ved Leilighed at forraade Menneskens Søn med et Kys — de have (det er disse Guds Sønners hele Trøst) en Hoben Marier og Magdalener og Marie-Magdelener omkring sig, der vaske deres Fødder med deres Haar, eller deres Ører med deres smukke Hænder — det hender sig vel endog at en *Portia* eller *Louisa Augusta* interessere sig for dem, naar det er for sildig, men for Resten min Ven — læs Evangelium! — bespyttes, hudflættes, korsfæstes og tornekrones de. Det herlige digito monstrari & dicier: hic est: oversætter den danske Bibel: »See, hvilket Menneske!« og betragter De Kobberstikket, som i Bibler og bibelske Historier forestiller dette Syn, maae De tilstaae, at et saadant Ecce homo kun kan friste en gal Mand. Med eet Ord: Jesu Christi Lidelseshistorie er meer eller mindre enhver virkelig Digtters Biographie, og hvis Nyerups Baggeseniske Levnetsbeskrivelse ikke faaer Dem til at græde, er jeg en falsk Christus ☩: en snaus Poet, eller han en falsk Evangelist ☩: en snaus Historieskriver. Tal altsaa ikke om Digternavnet, min Ven! Det klinger mig omtrent, som Disciplernes Snak om Jøderigets Oprettelse klang den gode Frelser, da han svarede dem: Mit Rige er ikke af denne Verden. Jeg seer ham smile. Men tal mig om Deres eget individuelle Bifald, om Udødelighed — jo sildigere jo bedre — og *Brummers* Forskud — og jeg er lutter Øre. Det veed jeg, hvad det er — det andet veed jeg ikke. D e r e s B i f a l d, forsaavidt det forsikrer mig, at jeg paa en værdig Maade forlyster et ædelt Menneske og en Ven, tryller mit Hierte — U d ø d e l i g h e d (saa ravruskende rasende gal og imod al menneskelig Fornuft og Forstand stridende Lysten dertil er; saa upaatvivlelig ingen Barselkone har havt eller kan have en saa umuelig) er — hinc illæ lacrymae! — min eeneste Lidenskab — og *Brummers* Forskud i vor nærværende Guldalder, trods den slette Cours af vore danske Bankosedler, ere ikke at kimse af for en Mand med Familie, der elsker Kone og Børn et Par Tusinde Gange

høiere end sig selv. Gientag altsaa, saa ofte De formaaer disse tre Lokkeraab, og De skal see, at jeg kommer.

Men jeg mærker, at jeg trods mit beskedne Forsæt, forsøger at besvare Deres Brev. Velan! Da jeg eengang har forvildet mig paa denne Vellystvei, vil jeg forfølge den, saa langt jeg kan, trods den bedrøvlige Figur jeg gjør derpaa. De taler mig, kiæreste Gierlev, om et Folk, som stedse elskede mig, hvis yndede Sanger jeg eengang var, og som for nærværende Tid vredes og — glemmer. De synes at forstaae ved dette Folk det danske. Men hvad berettiger Dem, min Ven, til denne Formodning? Paa hvad Grund troer De, at Danmark nogensinde har elsket mig? De selv, og maaskee ni eller ti andre Landsmænd, ere mig rigtig nok i mange Henseender instar omnium millium; men paa den Maade kunde jeg med større Føie troe, at det hellige Romerske Rige og det vanhellige Franske stedse har elsket mig. Man læser gjerne min Labyrint, siger De. Det beviiser i det Høieste, at man elsker den — og dog kunde der siges meget selv derom — spørg Brummer. Man synger gjerne mine Viser. Hvis Viser synger man ikke gjerne? — ogsaa Tydskerne syngue gjerne mine Viser. Men ere de saa elendige, at der behøves Kierlighed til Digteren for at syngue dem? Det paastaaer maaskee andre; men De sikkert ikke. Et Folks Kiærlighed maa dog vise sig i noget; men hvori har mit Folk viist, at det elskede mig. Evalds, Vessels og andres Skiæbne var blevet min, hvis jeg var bleven i Dannemark. Et Folk, nok saa lille, der elskede og yndede sin Sanger, vilde ved en eeneste Subscription, uden at fornærme Delikatesse, lettelig redde ham fra Mangel paa det allernødvendigste. Intet, uden Boghandlernes Betaling for Arket, kan give en rigtig Maalestok for den Yndest, en Forfatter nyder i sit Land. Hvad giæstfrie Omgang angaaer, da har jeg ingensteds fundet mindre end i Kiøbenhavn. Og hvad Agtelsen betræffer . . . . ja! der var en Tid, da jeg paa en venskabelig Fod omgik med Prindser og Grever og Baroner og deres Gemalinder i Kiøbenhavn; men de var alle tyske, kiære Ven; og selv vor fortræffelige Kronprinds lærte blot af tyske at kiende mig. »Det kom af min Fortydskning«. Aldeles ikke; thi netop medens disse venskabelige Forhold fandt Sted, skrev og digtede jeg blot dansk. Tal mig om Heiberg, som agtet og yndet og elsket i Danmark, men ikke om Baggesen. Om, af hvem og hvorledes vi ere elskede, min Ven, føle vi selv best. Deres Illusion reiser sig blot deraf, at De selv ynder mig. De er dansk — men alle Danske ere ikke Gierlewer. Et lille Vink om mit Folks virkelige Agtelse og Kierlighed. Medens mit temmelig lange Ophold i Paris har Tydske af forskiællige Stænder, fra Prindser af til Studentere erkyndiget sig om min Boepæl og besøgt mig, og i det mindste viist, naar jeg traf dem i Selskab, at de kiendte mig af

Navn. Ingen Dansk har hidindtil gjort mig den Ære, og de ere at undskyldte, thi hvor faa blandt dem, der have Formue nok for at reise udenlands, kjende mig af Navn? Jeg troer derfor ikke heller, hvad De siger om mine Landsmænds Vrede — den vilde forudsætte, hvad jeg her har nægtet. Men Glem selen derimod, deri giver jeg Dem Ret; kun er den ikke nye; den er allerede femten Aar gammel. Nei! kiæreste Gierlew! jeg veed, og erindrer mig, som den Tid da jeg var lille, med taknemmelig Vee-mod, at et Par Familier, et Par Studentere, og et Par Smaa-piger i Danmark have elsket mig; men mit Folk — mit Fædreland . . . . . Dog hvorfor skulde det have handlet anderledes imod mig end mod næsten alle dets øvrige Sønner, der have stræbt, efter Evne, at udbrede dets Navn i Litteraturens Verden? Tag Dem i Agt, min Ven! og gør Dem ikke alt for fortient deraf, hvis De ikke vil exileres.

Med alt det, kiæreste Gierlew, elsker jeg dette Fædreland og valgte, hvis det gjaaldt om at fødes paa nye (og det stod til mig at vælge) Dannemark frem for alle Lande paa Jorden til Fødestavn. Jeg paastaer, at det for ethvert følede Menneske, som ikke alt for ung har forladt Hiemmet, er umueligt andet. Kommer dertil, at jeg foretrækker dets Sprog for alle levende, og at jeg deri sang min første Andagt og min første Kierlighed, er der maaskee ingen oplyst Mand i Europa, der i høiere Grad har den Svaghed at elske sit Folk end jeg. Men en Svaghed er og bliver det, besynderlig i vor Tidsalder, en blind, en ufornuftig, en halvdyrisk Svaghed, som enhver anden sandelig Lidenskab. En af de helligste Pligter er det upaatvivlelig at tiene sit Fædreland, saa længe man med Gud og Ære kan. Men opofre sit Fædreland alt; selv naar man ikke kan tiene det — er Pedanterie, om ikke Galskab — og især Galskab hos den, som hverken indvortes eller udvortes Formue har kaldet til at være Statsborger. Er jeg fød Digter, er jeg ipso facto bunden til andre Love end Christian den femtes. Men lad det være med Patriotismen beskaffen, som det vil; at Patria ubicunque b e n e! er en lumpen Sats, tvivler ingen ædel Mand om; men at Patria, ubicunque p o s s i b i l e! er en ligesaa lumpen, derom tvivler jeg meget. Den er i al Fald min. Erfaring lærte mig Umueligheden af at subsistere hiemme — og hermed besvarer jeg alle Beskyldninger for Upatriotiskhed.

»Men jeg burde i det mindste (hvis jeg og er nødtvungen til at leve i fremmed Land) s k r i v e D a n s k — og i det allermindste i k k e s k r i v e t y d s k«. Det kommer an paa, i hvilket Sprog jeg troer best at kunne udtrykke mine beste Tanker og Følelser — eller især i hvilket jeg best kan fremstille mine høieste Digter Ideer. Det smerter mig, at det ikke altid er i det danske. Visse Æmner kan jeg upaatvivlelig bedre behandle i dette blide,

godmodige, søde Sprog — men visse andre maatte jeg deri lade fare. »Men lad dem fare«, raaber De. Tør jeg, bør jeg handle imod min poetiske Samvittighed? Jeg vil imidlertid see, hvad jeg kan gjøre. Jeg er vant til Opofrelser. Saa meget er vist, at jeg aldrig aldeles opofrer det danske. Jeg er i Grev Gleichens Fald, jeg har to inderlig elskede Koner, og da de hidindtil forliges ret godt, hvorfor skal jeg skille mig ved den eene? Naar den første bliver Moder til ni Piger, skulde den anden ikke torde føde mig tre Drengene? Det er alt, hvad jeg forlanger. Det er ikke min Skyld, at den første kommer ned med lutter Pigebørn. Jeg kan ikke nægte, kiæreste Gierlev, at Deres Forestillinger og varme Interesse, foreente med den Omstændighed, at min Pension er bleven mig udbetalt, har givet min Ægtekiærlighed for nærværende Tid en Vending til min første Kones Fordeel. Men hvad Brummers Vilkaar anbelanger, da beviser den blotte Omstændighed, at han troer mig i Geld til ham, at han ikke seer sig i Stand til at betale mine poetiske og prosaiske Skrifter anderledes end Makulatur. Hvis han ikke lader omtrykke den første Deel paa egen Bekostning, er jeg ham sandelig intet skyldig. Giør han dette, er jeg rigtig nok i hans Geld for det allerede trykte; men hvis han anseer Sagen saaledes, er jeg hans ydmygste Tiener og forlanger hverken den første Deel omtrykt eller de følgende Deele trykte. O! den fordømte, Digterne dræbende Bogtrykkerkunst! Hvi er man nødt til saaledes at sælge sine Perler som Sviin og at slænge sine Perler for Sviin. Trykke burde man i det mindste hverken Philosophier eller Poesier eller Aabenbaringer. Bogtrykken har ødelagt sand Viisdom, sand Poesie og sand Religion, som Kobberstikken har ødelagt sandt Malerie. Iblandt mine tyske Epigrammer erindrer jeg ved denne Leilighed eet, som jeg ønskede Deres Betragtning over. Her er det:

Die Alten sind uns neuern überlegen

In ihren Schriften, und ich weiss warum?

Die Alten geschrieben nicht des Geldes wegen

Und geschrieben nicht für's Publikum.

Jo, nu skulde man see, at Homers Ilias og Odyssee vare blevne til, hvis man havde givet disse Oldsange fra Begyndelsen af i Trykken! Virgil (som De er i høieste Grad uretfærdig imod, kiære Gierlev, og som jeg har en lille Tvivl om, at De kender alt for løselig, saavel som Milton) var saa langt fra at give sit himmelske Digt (Digtekunstens Mesterstykke) i Trykken, at han ikke engang holdt det raadeligt at lade det cirkulere i Afskrifter, men tillod sig blot at forelæse det sine Venner, Musernes Indviede — og Milton var maaskee aldrig bleven den nye Verdens Homer, hvis han havde fundet en Brummer. Horaz ærgrer sig allerede (i Brevet til hans Bog) over de mange Afskrifter, han seer imøde:

»Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi
 »Coeperis, aut tineas pasces taciturnus inertes
 »aut fugies Uticam, aut vincus mitteris Ilerdam — og
 »Scilicet ut prostes Sosiorum pumice mundus« —

Hvad vilde han have sagt, hvis han havde drømt om Bogtrykkerkunsten. Troe mig, min Ven! Muserne ere formedelst den blevne virkelige Gadetøiter af kydske Jomfruer, som de vare og burde være. Jeg vil ikke tale om Metaphysiken, som ved den er bleven reen Sluddersladder — ikke om Religionen, som ved den er bleven mindre end intet; det er at sige uduelig endog til at laane Digtere og Malere Gienstænde. Giør Viin saa gemeen som Vand, lad mælende og umælende Beester overalt kunne drikke den, naar de ville, og troe mig, at den taber sin Kraft at beruuse. Men hvorhen forvilder jeg mig? Nok sagt; det inderlig uskrømtet Alvor, at jeg maa giøre Vold paa een af mine kiæreste Følelser, min Muses stolte Blufærdighed ved at lade trykke, hvad jeg holder for mit egentlige Digterarbeide. Det Ønske at læses af mange har jeg aldrig havt — Mit kiæreste Ønske er at læses længe af faa. Det eene kan umueligen bestaae med det andet. *Kozebuernes* Hæder er mig non plus ultra af Svineskiæbne. Svinet, min Ven, er det meest udbredte, det bekendteste og meest ædte Dyr paa vor Klode. Indtil Øerne i Sydhavet besudler det, og de vildeste og barbariske Folk ikke blot føde, men feede det. Naar man har eet Skrivt om Forædlingen af Nattergalenes Sang, har man tusinde Tractater om Forbedringen af Svine-Avl. Sagen er, at Menneskene ere, paa faa Undtagelser nær *Kozebuer* : opretgaaende Sviin. Man synger saalænge for Fæe, til Sangen selv bliver fæisk; deraf komme de mange uarticulerede Toner — uheli uuheli! u—uh! i *Alpehyrdernes* Koeqvæder — deraf kommer Blandingen af Sludder og Svulst i vore nyere Digte. Tilskuerne har meere Indflydelse paa Skuespillerne end Skuespillerne paa Tilskuerne, af den simple Aarsag, at de ere flere — saasnart Roms Amphitheatre bleve opfyldte af keiserlige Dagtyve, lagde *Histrionerne* sig efter at grynte, og *Tibers Roscius* var allerede et temmelig naturligt Svin. *Homeriderne* sang sikkert blot for Folkets Førere, havde de sunget, som vi, for Folkets Afskum, vilde deres Sange have klunget lidt anderledes. De virkelige *Alptheocriters* Publikum er fiirføddet Qvæg, som jeg alt har erindret, *Kiøer*, *Faer* og *Gedder*. Intet Under, at deres *Idyller* for to tredie Delen bestaar i *Bä! Bä! Mæh! Mæh;* og *Bubu* og *u-uheli-uh!* uh. Men hvad betyder det, spurgte jeg engang en saadan *Theokrit*. »Det er *Omqvædene*«, sagde han. — Men jeg forstaaer dem ikke, blev jeg ved. »Det troer jeg nok«, svarte han, *de er for Kiøerne*. *Fabula docet*.

Saavidt om *Navn* og *Hæder* og *Publikum*. Kunde jeg kiøbe dem alle tre for tre *Louis d'or*, saa langt jeg er fra at

tilbede Louis d'orer — jeg beholdt dem i min Pung. Hvad mine episke Forsøg angaaer, da forsikrer jeg Dem paa min Ære, at kunde jeg finde en Forlægger, der vilde lade dem utrykte, overlod jeg ham dem for det halve af, hvad jeg ellers forlanger.

Af Pligt (fordi jeg har lovet at levere danske litterariske Arbejder af og til i Betragtning af min Pension — en Omstændighed, som beviiser, at jeg ikke har min Pension i Betragtning af mine allerede leverte) af Kiærlighed til mit Modersprog — og af Kiærlighed til Dem, min Gierlev — vil jeg, hvis *Brummers* Liberalitet ellers strækker til at betale mig det blotte Haandarbeyde, opfylde Deres Ønske. Men ikke ved Fortsættelsen af mine samtlige Værkers Udgave — thi netop den forudsat[te], at jeg ophørte og tog Afsked. Nei! jeg vil gjøre meere. Jeg vil levere nye Samlinger og nye Omarbejdelser af allerede trykte Stykker. Brummer vil desuden befinde sig bedre ved denne Plan; thi Brummer tar med Rette Mængden i Betragtning; og Mængden spørger kun efter nyt. Jeg vil altsaa (uden at ophæve min Contract med ham i Henseende til mine samlede Værkers Udgave engang i Tiden) indgaae en anden den uvedkommende. Nemlig saa og saa meget for Arket af Poesie, saa og saa meget for Arket af Prosa. Maaskee bliver Prisen lige, da Prosaen vil bestaae i Fortsættelsen af min Labyrinth. Men paa de gamle Vilkaar er det mig umueligt at levere nye Arbejder. *Perthes* giver mig firedobbelt for Arket. Jeg raader altsaa Brummer at lade det beroe med den gamle Udgave — til videre — og at modtage Arbejder af mig som en levende Skribent. Men selv maa jeg bringe mine Snurrepiberier til Markedet. Det vilde være ubeskedent at besvære Dem, især i Begyndelsen af en diplomatisk Løbebane, med tidspildende Anstalter — og dog kunde jeg ikke fortroe denne Sag nogen anden. Jeg maae desuden nødvendiggen gjøre et Spring til Dannemark, dels for at hente min Søn *August* i Corsøer, dels for [at] bevidne vor fortræffelige Kronprinds min Hengivenhed og Taknemmelighed, dels for at see *Moltke* og *Walterstorff*. Maatte jeg kun ikke have den Ulykke at forfeile Deres Giensyn. Jeg haaber at indfinde mig poste restante eller i Frederiksberggaden næstkommende Mai, i det seeneste om to Maaneder, med en temmelig Pakke af nye og gamle poetiske Klude. Bliv hiemme, hvis De kan, saa længe, og reis tilbage med mig over Nütschau og Halle og maaskee længer, til Paris, hvor min Kone hiertelig ønsker at see Dem.

Og fra nu af, kiæreste Ven og Broder, en ordentlig Brevvexling. Stød Dem ikke over Navnet Broder for Alderens Skyld. Jeg kunde maaskee have været Deres Fader, men De er alt for vidt for at kunne være min Søn. Jeg er desuden ikke saa gammel, som De troer. Jeg har rigtig nok alt havt to Koner; men jeg skal endnu gjøre Cour til min første Maitresse. Jeg gad vidst, hvem

af os to var den yngste i Dijon, og jeg gad vidst, hvem der havde meest Lethed i Fødderne paa Gotthardt. Hvad Skribenten angaar, da begyndte Rousseau sin Heloise i det fyrretyvende Aar — og Milton sit Paradis i det halvtredsindstyvende. Veed De, og vor kiære *Wolff*, med Tilforladelighed, i hvad Alder Homer begyndte sin *Ilias*, hvis han ellers overalt har begyndt den? Klopstocks Udødelighed havde villet være vel faret med en senere Celebritet; havde han først i sit fyrretyvende begyndt et Epos, havde han enten valgt et andet Æmne eller behandlet sit Æmne ganske anderledes. Troe ikke, min Ven, at blot Genie nogensinde faaer Bugt med den alting gnavende Tid — fuldendte Kunst alleene trodser alle Moder og Forvandlinger. Dem behøver jeg neppe at sige, at Homers Værker ere i høieste Grad Critikens Producter, og at de sikkert nu ikke bleve udgivne af en Wolf, hvis blot Homers Genie havde frembragt dem. Deres, som De kalder den, individuelle Mening om Epopeerne — er, især i Frankrig og England — den giængse. Men jeg kan ikke underskrive den — og om nogle Aar vil De selv tage den tilbage som eensidig og umoden. At alle nyere Epopeer ere meer eller mindre forulykkede, er en Sandhed, der indeholdes i den: at alle nyere Kunstværker (Rafaels undtagne) ere meer eller mindre forulykkede. De forsvandt med den poetiske Tidsalder, siger De. Jeg troer det omvendt. Men jeg maatte skrive en Bog herover. Troer De oprigtigen, at Homer har fortryllet nogen med ham samtidig Græker, som han fortryller Voss og Wolf og Dem og mig? I den poetiske Tidsalder existeerte ingen anden Poesie end Tidsalderen selv. At Voltaire og Alxinger (et besynderligt Par) ikke have skrevet Epopeer, er ligefrem — de skrives ikke, de digtes. Men at Milton ingen Epopee digtede — det, forlad mig! kan kun den paastaae, der enten ikke har læst ham, eller der har et Begreb om Epopeer, som ingen mig bekiendt Kunstdommer fra Aristoteles af til Addisson har havt. Hvad Æneiden angaaer, da stikker Feilen blot deri, at den ikke blev færdig — og i August, som reddede den. Ulyksaligviis var August den elendigste Heros, Jorden har baaren, næst vore Dages — og det er intet Under, at han som en pius Æneas fordærvede Digtet. Men Homer har ingen Sang, min Ven! som Sangen om Dido, ingen som Branden af Troya — og Kunstnernes Verden har intet fuldendt Mesterværk at opvise (Homers undtagen, der og have havt Gud veed hvor mange Forfattere, eller i det mindste Udarbeidere, altsaa ikke kunne tilskrives en Digter) der i Fortreffelighed kan lignedes med Virgils ufuldendte Arbeide. Millies repetita placebit. Og De — Italiens Beundrer — som ikke nævner Tasso. Gjør mig ikke bange, kiæreste Ven! ved at hylde mig som Digter, hvis De sætter blot sex eller syv Digtere over Tasso. Var jeg Italiener, satte jeg ham maaskee næst Virgil over alle. Camoëns skrev

en Art af Heltedigt — hvilken Blasphemi! Men De har næppe læst Camoëns i hans eget Sprog, og det er den af alle Digtere ugudeligt mishandlede i alle Oversættelser. Men jeg opsætter til et andet Brev (nærværende blev ellers alt for langt) lidt meer at røre ved denne Materie. Kun een Bemærkning kan jeg ikke undlade at gjøre Dem, min Ven, saa snart som mueligt. De synes mig for meget at helde til den Meening, at Digteren bør være Folkesanger, det er at sige fattelig og behagelig for Mængden. Som poetisk Muurmester — ja! men som poetisk Architect — ved alt, hvad der er helligt! intet mindre! for saa vidt han gjør Viiser og fortæller snorrige Eventyr og skriver løyerlige Riimbreve — ja! — men for saa vidt han gjør Oder eller Epopeer (de, vel at mærke, egentlige Digte) nei! — Men skulde min for mig ellers saa partiske Gierlew maaskee i sit Hierte ikke tilkiende mig nogen anden Plads end den nederste i de sande Digteres Kreds? Troer han mig maaskee blot en ypperlig poetisk Muurmester, det er at sige, i Stand til at bygge nette og magelige *V a a n i n g s h u s e*, *D u e s l a g*, *B a g e r o v n e* og *H u n d e h u s e* (Fortællinger, Viiser, Riimbreve og Epigrammer). men aldeles uskikket til den høiere Bygningskunst, der udfordrer en Kunstbygger, af Theatrer og Templer og Triumfbuer? Og betyder hans uretfærdige Anfald paa de episke Digtere maaskee hverken meer eller mindre end en fiin venskabelig Bortgiennen fra et Træe, hvis Frugt han troer mig lige saa forbuden, som Rønnebærrerne Ræven? — Tiden vil lære det; thi jeg haaber, at han et halvt Aarhundrede vil overleve mig.

Men det er Tid, at jeg ender, eller i det mindste afbryder denne uendelige Væv om maaskee ingenting, for at sige noget af det, jeg egentlig vilde sige.

Deres paa Dem saa behagelige Udsigter grundede Løfte snart at see os igien her i Paris, glæder mig og min Fanny usigelig. Jeg veed ikke, om jeg ønsker mig selv noget i denne Verden (naar jeg undtager det daglige Brød) med saa megen Higen som Opfyldelsen af en Idee, jeg for længe siden har udklækket, som Menneske, Ven og Patriot, den nemlig, engang at see min Walterstorff dansk Minister her og Dem, min Gierlev, hans Legationssekretair. Jeg forudsætter at man, for Resten paa een ham behagelig Maade, affandt sig med den værdige, brave, mig meget hengivne Geheimeraad *Dreyer*. Det er en mig saa kiær Idee, at jeg umuelig kan andet end bidrage mit til dens Realisering — og næste Sommer er jeg ikke uden Haab at kunne bidrage noget lidet i det mindste dertil.

Det fornøier mig, at De har seet den Mand, jeg elsker høiest i Dannemark, den ædle, den elskværdige, den fortræffelige General *Walterstorff*. Jeg befaler Dem, saa vidt inderligt Venskab er i Stand til at gjøre Bønner til Bud, at cultivere denne sieldne Mands Bekiendskab af hundrede Aarsager. Deels er jeg vis paa, at De vil

elske ham, deels at han vil elske Dem, naar De bliver nøiere bekendte; deels veed jeg ingen anden Maade at erstatte mig nogenlunde hans savnede Omgang end ved at nyde den i Deres Legem og i Deres Siæl, det er at sige i min yngre, elskværdigere Tvillingbroders Person. Gaae strax til ham, kiære Gierlev, og forelæs ham af mit Brev, hvad De troer at kunne interessere ham, hvis De ikke finder anden Leilighed til at anspinde en fortroligere Samtale. Gaae til ham med Deres hele Munterhed, og sig, at De er Baggesen — for ham behøver De ikke at skamme Dem ved at tages for mig — og vil De bruge List for aldeles at skuffe ham, saa tag blot et Paar Vadestøvler paa for at skiule Deres nettere Been; vaag Natten forud for at have Øinene lidt mindre levende og aandefulde og bland hyppig Adverbierne over hovedet og i Grunden i Deres Snakkestil! Hav en Snuusdaase med — uden Snuus — destobedre! og led bestandig om Deres Lommetørklæde! Gjør hyppige Udfald paa Svinehelten August, jeg engang tog for en Menneskehelt; og glem i det mindste Deres Handsker, naar De gaaer bort. Men glem for alting ikke at strække Armene med en Bevægelse, som om De vilde svømme, imod hans yderst elskværdige Søn *Christian*. Det kan være nok til Begyndelse.

Sig ham for Resten at De (jeg) i Grunden har været syg siden, og overhovedet i en Helvedes Kattepine; og at De var tilsidst sprungen i Seinen (udenfor Svømmegrænsen), hvis hans Vexel paa min Pension ikke var kommet i Fortvivlensens sidste Øieblik. Sig, at De (jeg) i Glædens Enthusiasmus skrev ham — men først i December (da jeg ikke var bleven averteret om det tilsendte) et rasende taknemmeligt Brev til — rasende, fordi intet Sprog kan udtrykke min Følelse. Jeg gav det *Guillaume* at besørge til *Waitz*; men — aldrig giver jeg Breve meere til den forresten tjenstfærdige og virksomme *Guillaume* — der naturligvis giver dem til Tierenen — der naturligvis etc. Sig ham, at De, uagtet De i dette Øieblik i Grunden har den Ære at tale med ham, overhovedet arbejder paa et dobbelt Brev til ham fra Paris og Marly, hvori han formodentlig vil finde fuldkommen Undskyldning for min tilsyneladende Skiødesløshed. Sig ham, at jeg, som han seer, har Brugen af min høire Haand igien; og at den Tid let torde komme, da han overhovedet vil finde, at jeg i Grunden tilskriver ham alt for ofte. Sig ham, at man savner os begge hos den gode gamle Geheimeraad, os alle fire — og hils ved denne Leilighed den gode, stille, beskedne agtværdige og elskværdige Herr *Boyesen* og giv *Christian* et Kys. Sig ham, at jeg aldrig taler med *Marqvisinde Condorcet*, uden at hun beklager hans Forsvinden i det Øieblik, han blev hende kiær, og sig ham, at jeg, da han forlod Paris, ikke fandt det Umagen værd at reise til Byen meer end eengang om Maanednen.

Naar De saaledes, elskværdige *Merkur*! har forrettet Deres So-

sias Ærende, sætter De Dem trods Deres Vinger, hen for Deres Bord et Par Timer for at tilmelde mig punktlig alt; og naar det er giort, kan De siden prygle mig arme Diævel, hvis Skikkelse De har paataget Dem, Huden fuld, saa ofte De forlanger, hvis det nogensinde skulde falde mig ind, at De ikke er jeg, og at det i Grunden er Dem selv, De prygler.

Endnu een eller to Commissioner, min himmelske Doublet! Udpiin af *Brummer*, hvormeget han vil give mig for Arket — og lad mig vide, om det er mueligt imod Deres Caution (da jeg overlader Dem alle mine Manuscripter i Tilfælde af min Død — og lever jeg, har De Borgen nok for tre fire hundrede Rixdaler i min Ære) at erholde et saadant Forskud af ham for at kunne gjøre min Reise til Kiøbenhavn. Hvis ikke, er jeg nødt til at modtage en tydsk Boghandlers Tilbud og bepakke mig med germaniske Oder og Ep..... (Gud forlade min syndige Indbildskhed!) isteden for med skandinaviske Epistler og Folkesange. Hils inderlig hiertelig i følgende Orden følgende: *Walterstorff* — *Schimmelmann* — *Strøm* — *Hornemanns Huus* — *Ørsted* — *Wedlerne*, hvis De kiende dem — *Manthey* — *Nyerups* — *Pram* — *Winslow* — og hiertelig hvem der ellers (om mueligt) — endog med Vrede — erindrer mig.

Sig den gode Herr *Brummer*, at jeg, alvorlig talt, intet har hverken i Hovedet eller Hiertet imod ham, og at jeg intet ønsker heller end at beholde ham som min eeneste Forlægger, hvis han troer at kunne bestaae derved — og at jeg troer ja, hvis han vil følge min nye Plan.

I mit næste Brev lover jeg Dem en Efterretning om mit huuslige Landliv — og om de faa Forbindelser, jeg har beholdt her. Min *Fanny* hilser Dem endnu engang; hun er temmelig vel i dette Øieblik; min lille *Paul* ligesaa — men vi har alle — det hele Huus været syge denne fugtige Uvinter. Seinen har tre Gange oversvømmet Egnen om Paris; og selv paa vor *hersoms* Høide har vi levet i bestandige Dampe.

Men nu min Ven til Slutning en lille Post, som ligger mig overmaade meget paa Hiertet. Jeg har en Søn i Corsør hos en syg — døende — Gud veed om maaske alt efter uendelig lang Lidelse salig Søster. Jeg har skrevet to Gange til Sognepræsten Herr *Gjellerup* uden Svar. Min Søns Skiebne, indtil jeg kommer selv, bekymrer mig ubeskrivelig. Først ved min Ankomst kan jeg udrede hans Pension for sidste Aar, hvis den ikke er udredet. De erindrer mig en Vexel, De sendte mig fra Rom — hele tre; men intet Handelshuus her har villet udbetale den. Jeg har den eene og har sendt de to andre tilbage til *Fratelli*, uden Svar. De kan maaske ved en Landsmand i Rom reklamere denne Geld, hvori han endnu bestandig er til Dem. I saa Fald gjorde De mig en yderst venskabelig

Tieneste at lade udbetale denne Bagatel til Sognepræsten Herr Giellerup i Corsøer, deels som en Foræring af mig til min Søn, deels for deraf at bestride de Postpenge, jeg har kostet denne brave Mand uden at kiende ham personlig. Skulde De af en Hendelse kiende ham, saa vær saa god at være Borgen for mig til min Ankomst for ethvert Udlæg, han vilde have den Godhed at giøre for min elskede Søster eller min Søn.

Jeg omfavner Dem, elskværdige Gierlev, af min ganske Siæl og Hierte med alle de Følelser, De kan ønske at besiele Deres beste Ven! Maatte vores Meddeelelse fra nu af være uafbrudt! Maatte jeg snart erholde Svar paa dette chaotiske Brev! maatte vi sees igien i Kiøbenhavn og reise tilbage sammen mod Syden! Det er de vellystigste Ønsker, som for nærværende Tid spiiere i mit Bryst med alle Foraarets Liveligheder. Foraarets Gud velsigne Dem!

Merkur, din Sosia

(d. 5te Martii, min Fannys Geburtsdag)

Baggesen.

II.

TIL GREVINDE AMALIE MÜNSTER.

Gnädige Gräfin!

Unter den mannigfaltigen widrigen Schicksalen und höchst-
traurigen Unglücksfällen, die mich seit der schrecklichen Zerstö-
rung Copenhagens, wobey ich zwei von meinen nächsten Verwand-
ten, alle meine herausgegebene dänische Werke, und alles fast, was
man ausser dem eigenen Leben verlieren kann, verlor, gehört auch
vermutlich ein an Ihro Gnaden verloren gegangener Brief von mir,
eingeschlossen in einem an meinem (!) *Reinhold*, von welchem
ich seit beinahe drei Jahren, so wenig als von irgend einem andern
Zugeschriebenen jenseits der Elbe Antwort erhalten habe.

Ich wage jezt auf's neue, da S. E. der Geheimderath v. Rosen-
kranz mir endlich einmal eine ganz sichere Besorgung meiner aus
Verzweifelung zulezt jahrlang eingestellten Correspondenz ver-
spricht, mich an die grosse, fromme, reine und schöne Seele Ew.
Gnaden zu wenden, um durch die Dazwischenkunfft eines Engels
meine gewaltsam zerrissene Verhältnisse zu meinem Vaterlande
wieder anzuknüpfen. Auf mehr als dreissig bis vor anderthalb Jah-
ren geschriebene Briefe nach Copenhagen habe ich keine Antwort
je erhalten. Sollten alle aufgehoben, unterschlagen, oder sonst ge-
tilgt worden seyn, müssen nicht bloss meine dortigen Gönner und
Freunde, sondern selbst der König und die Königin sich noth-
wendig die irrigsten Begriffe von meiner seitherigen Aufführung
und Lage machen.

Ich bin indessen, seit jenem unglücklichen Ereigniss gewissermaassen unaufhörlich auf meiner Zurückreise nach Hause gewesen; habe aber noch bis jezt keine Mittel gefunden sie zu vollenden. Meine Geschichte ist die traurigste; sie wird nackt und kurz erzählt ein weniger sanftes Herz als das Ew. Gnaden rühren.

Die Zartheit und Kränklichkeit meiner *Fanny* zwang mich ausserhalb Dänemark zu leben. Seine Majestät, damals Kronprinz sah dies gnädig ein und erlaubte mir mit meiner kleinen Pension mich in einem milderen Clima aufzuhalten. Ich sehnte mich indess immer nach Norden, und hoffte, meine Frau möchte allmählig stärker und gesunder werden. Bey meinem letzten Aufenthalt in Kiel wurde zwischen Reinhold und mir ausgemacht, dass ich noch einen Versuch machen sollte, mit allem zurückzukommen, wenn der König mir die Ausführung unsres Plans möglich machen wollte. So wohl Er als die Königin überhäuften mich mit Gnade; eine Summe zur Bezahlung der mich hier festhaltenden Schulden wurde mir zugesagt, und sogar beordert, auch zugleich meine kleine Pension erhöht, um davon jährlich die allergnädigste Anleihe abtragen zu können. Voll der süssesten Hofnungen also reiste ich ab, meine Frau zu holen; kaum war ich aber zurück in Paris, als statt der nöthigen Remissen zu meiner Abreise, die schrecklichste Nachricht nach der anderen eintraf. Ein halbes Jahr und länger vergass ich über das Unglück meines Vaterlandes mein eigenes. Über mein Haupt zog indess ein neues ganz anderes auf. Ich wurde, der Himmel weiss warum, der hiesigen Weltregierung als verdächtig angeklagt — ich, der ich nur Gedichte gegen Albion schrieb, und nach Dänemark schickte — ich musste mich eine Zeitlang verbergen, und alle meine Briefe, wie ich zu spät erfuhr, wurden aufgehoben. Auch kamen keine mehr an mich an. In dieser an sich unangenehmen und gefahrvollen Lage stieg meine Verlegenheit, da ich viele Schulden, und keinen Heller Einkünfte hatte, auf's höchste. Ich zog durch einen reisenden Freund eine Summe auf die mir versprochene Unterstützung, um meine Reise wenigstens allein zurück machen zu können, fiel aber in Frankfurt vor Gram und Leiden todtkrank danieder. Meine Krankheit, lange Zeit von den Ärzten aufgegeben, dauerte Monate, sie verschlang all mein Geld, und brachte mich in neue Schulden. Da immer aus Dänemark keine Rettung kam, noch kommen konnte, sah ich mich gezwungen mich den Buchhändlern in Deutschland zu verkaufen, gieng endlich auf *Cottas* Einladung, der mir Gold und grüne Wälder versprach, nach Tübingen, wurde in Stuttgart mit ausgezeichnetem Interesse aufgenommen, gefiel sogar dem König, und hätte dort mein Glück, wie man es nennt, machen können, wenn ich den edelsten und geliebtesten Herscher mit dem unedelsten und verhasstesten hätte umtauschen wollen. Cotta betrog mich in meinen

Erwartungen, bezahlte mir am Ende nur die Hälfte für meine Verlagsartikel, von dem was andre Buchhändler mir gegeben, nahm seine versprochene Anleihe, wegen des Krieges mit Österreich zurück; ich schrieb auf's neue nach Hause, erhielt aber keine Antwort. Meine arme Frau, die seit fünf Jahren auf dem Lande, mit einem Engel von Sohn, ihrem ganzen Glück, in der vollkommensten Einsamkeit lebt, ward indess gefährlich krank, wurde von meinen Gläubigern, und wegen Zahlung der Abgaben bedroht; Pässe wurden mir überallhin, ausser nach Paris, versagt; ich sah mich also gezwungen wieder in mein Gefängniß zurückzukehren. Erst vor einigen Wochen erhielt ich das erste Schreiben aus Dänemark. Dies, und das Hierseyn und die Rückreise des Geheimde Rathes *v. Rosenkranz*, muntert mich auf, meine so lange unterbrochene Correspondenz wieder anzufangen. Es freut mich dass mein innigstverehrter und geliebter *Reinhold* meine Lage nicht weiss; es würde ihm tief schmerzen, wenn er wüste in welchem Grade ich unglücklich bin. Ohne Religion, würde ich auch, wahrlich, mit aller Philosophie das Leben nicht aushalten. Das traurigste ist, dass unter immerdauernden drückenden Nahrungssorgen, in beständiger Gefahr wegen Schulden verhaftet zu werden, Krankenwärter, wenn ich nicht selber krank bin, ohne irgend eine Freude des Lebens (da ich mir selbst die der Lectüre, weil ich alle meine Bücher habe verkaufen müssen, versage) ohne Einkünfte, ohne Aussichten, wenn ich nicht meine Seele tödten will, und mein Vaterland versagend, in französische Knechtschaft treten will, ohne Mittheilung und ohne Theilnahme meiner heiligsten Gedanken und Empfindungen, selbst die Krafft meines Geistes in ihrer schönsten Reife stirbt.

Braucht ein so unglücklicher Mann, für dessen reines Bestreben und, vielleicht so sehr als es des schiefhingestellten Sterblichen seyn kann, reines Herz Reinholds lange Freundschaft bürgt, Ew. Gnaden um Verzeihung zu bitten, dass er sich an eine der göttlichsten Seelen, die ihm je hienieden gelächelt, mit dieser Erzählung gewendet hat? Nein, vortrefliche Gräfin! Sie werden darin einen Beweiss sehen, dass ich Sie nicht verkannt, und nicht vergessen habe. Sie werden gnädigst meine übersezte Parthenais Ihrer Majestät der Königin überreichen, und Anwald des Unglücklichen seyn, bis er persönlich seine Sache zu führen im Stande seyn wird.

Mit der innigsten Verehrung und Ergebenheit Gnädige Gräfin,
Ew. Gnaden gehorsamster

Baggesen.

Paris, d. 21. Junii 1810.

TIL CHRISTEN HENRIKSEN PRAM

Kiel, d. 19. Februar 1812.

Din hiertelige Tilskrivt, min ædle gamle Ven, efter et halvt Menneskelivs giensidige Taushed og altsaa (hvis Glemsel ikke foreener sig med Fraværelse) næsten sikkre Misforstaaelse, har inderlig rørt mig. Var jeg ikke eengang for alle, her i Kiel i det mindste, død for alle behagelige Indtryk, vilde det maaske endog have glædet mig at see mig leve endnu, som i Grunden got og agteligt Væsen, i et andet Hierte paa sin Side Beltet, end i Fru *Bruns* og min Søns — de eeneste to, jeg troer at vide om, de ere mine Venner i den Betydning, hvori jeg tager dette, maaskee, naar alt kommer til alt, imellem dannede Mennesker aldeles betydningsløse Ord. Men Glæde er desværre bleven mig ligesaa fremmet og ubegribelig som Sorg. Til begge hører en Illusion over Verden, det menneskelige Liv hernede og sig selv, som min Grublen, min Erfaring og min Griben i min egen Barm har tilintetgiort. Hvorom alting er, det Indtryk, dit for mig liggende Brev har giort paa mig, vilde sikkert tilfredsstille dig, hvis jeg var istand til ret at male dig det. Var det ikke Glæde, jeg følte ved at giennemlæse det, de Taarer, som derved kom mig i Øinene beviise, at det i det mindste var noget lignende.

At jeg ikke besøgte dig oftere ved mit sidste Ophold var tildeels din egen Skyld. Du og *Öhlenschläger* vare de eeneste af mine Lige-mænd (hertil regner jeg Justizraader i Kiel, Etatsraader i Kiøbenhavn, Grever i Fyen og Prindser udenlands) som intet Gienbesøg gjorde mig. Heller ikke fik jeg af dig nogen Indbydelse. Jeg satte mig derover i Hovedet, at mit Udstaaende med *Rahbek* gjorde mig al egentlig Tilgang paa gammel Viis hos dig umuelig. *Öhlenschläger* indbød mig i det mindste, og, som det i Begyndelsen lod, meget hierteligen. Desuden var han hverken Etatsraad eller Ridder; jeg fordrede altsaa ingen Høflighed af ham. Trænge mig paa dig vilde jeg ikke. Jeg havde aldeles, da jeg besøgte dig, glemt alle gamle Lidenskabeligheder; du lod til ikke at have glemt dem; paastod, at du egentlig burde prygle mig o. s. v. Omgaaes med dig som med dig som med de f o r n e m m e, kunde jeg ikke bringe over mit Hierte; thi dermed vilde jeg virkeligen have fornærmet dig. Noget heelt eller i n t e t maae man have at gjøre med sine Venner. Hvormeget der nu i alt dette er d i n og hvormeget m i n Forseelse, maa staae derhen; Skyld var der paa begge Sider.

Forandret ellers, min gamle Ven, har jeg ikke fundet dig — tvertimod, for at ytre mig med den fuldeste Oprigtighed og giengielde, hvad der egentlig gjør mig dit Brev kiært, dine retskafne Bebreidelser — a l t f o r u f o r a n d r e t d e n s a m m e, som

jeg fandt dig for 30 Aar siden. Det frommeste, velvilligste, beste Hierte, der nogensinde har slaaet i en næsten altid kaagende, altid ved mindste Leilighed vildtbrusende Barm — det lyseste, beste Hoved, næsten uophørlig omskygget af denne vilde Barms opstigende Taager og Dampe — med et Ord: det beste Menneske maaskee i Guds, det sletteste i Fandens Øine — i Fandens, siger jeg, der nu eengang intet respeciterer uden Fornuft og Forstand i en vis Grad, i den nemlig, som holder ham Stangen. Et saadant Menneske fandt jeg dig og lærte jeg at kiende dig for 30 Aar siden. Var jeg nu i al den Tid ogsaa aldeles bleven den Samme, vilde vi naturligviis ved mit sidste Ophold være blevne uadskillelige. Men jeg har i det Hele usigelige forandret mig. Herre over mine Indbildninger og Phantasier er jeg rigtig nok ikke bleven, bliver det maaskee aldrig men Herskab over mine Lidenskaber er det lykket mig at erobre. Hvad mit Hierte angaaer, da har det neppe nogensinde været saa egentlig got, saa uegoistiskt, saa letelskende, saa almindelig medlidende, saa barnlig fromt, som dit, hvorfor jeg og sikkert staaer lavere i den høieste Dommers Øie. Men mit Hoved, hvis det og ikke af Naturen er lysere, fordunkles i det mindste ikke saa meget af lidenskabelige Dunster. Paa en lavere Trappe staaer jeg altsaa fastere end du, og imponerer af denne Aarsag Diævelen, vor gamle Fiende, noget meere. Denne Fasthed er maaskee saa meget desto meere værd, da den er tilkiæmpet, og ingenlunde tilfældig. Vee mig imidlertid, hvis jeg indbildte mig, aldeles at skylde den mig selv! Ingen dødelig er moralsk beskednere end jeg i sidste Instanz — jeg troer hidindtil aldeles intet utvetydigt aandeligt Værd, som jeg torde kalde mit, at besidde. Men eet er Dom om vor Personlighed i det Hele og et andet Dom om vore enkelte Handlinger. Vel veed jeg ikke, om nogen i Guds Øine er svagere og slettere end jeg; men det veed jeg, at alle mine Tanker og Idrætter ikke ere svage og slette, og at ingen anden Samvittighed end min egen kan afgjøre, hvilken af mine udvortes Handlinger er skyldig eller uskyldig. Nu træffer sig, desværre, min gamle Ven, at Du med en al for mild Dom over mit Væsen i det Hele, med en alt for glimrende Forestilling om min aandelige Natur, med et altfor fordeelagtigt Begreb om mine Anlæg til det Gode og det Skønne, fælder en alt for uretfærdig Dom over mine enkelte Handlinger. Min Adfærd imod *Rahbek*, og overhovedet min hele Giengangerfærd, er ikke blot noget af det uskyldigste i mit Liv; men ofte tilhviser mig endog min Samvittighed: det eeneste, hvorfor min Skaber og Dommer engang vil tilgive og forlade mig de Synder, hvorved jeg erhvervede mig Elskere og Beundrere. Sandelig! tilhørte alle Bitterheder i Giengangerne og mine sidste Rimbrevs aldeles mig selv, var jeg ikke blevet hiulpen i denne Afkasten af Forfængelighedens Aag, havde ikke idet mindste eet Hierte dengang erkendt

Selvornægtelsen i mine voldsomme Udbrud mod alle mine Smigrere, kunde Satan endnu friste mig til at være stolt af den Triumf over mig selv, der lykkedes mig ved mit næstsidste Ophold i mit Fædreland. Skulde du troe det, Pram? Mit Hierte hænger endnu ved Rahbek og selv ved *Sander* i visse veemodige Øieblikke. Det er mig ingen utaalelig Tanke at drømme mig indsluttet med dem for nogle Aar paa en ubeboet Øe i Oceanet; thi det er mig umueligt at hade dem. Men de har gjort mig det indtil videre umueligt at agte dem i det menneskelige Samfund. Og hvormed? spørger du. Ved mig indlysende Forstillelse og Uredelighed. Jeg blev overbevist om, at de paa samme Tid, da de hyklede Venskab for mig, Rahbek især, handlede imod mig. Deres, efter min Smag i det mindste, gemeene Sudlerier i de sidste Tider, afskyede jeg saa meget meere, da de begge havde kunnet hædre Litteraturen, hvis de ikke havde foretrukket at aagre med den og fra Livsforædling at nedværdige den til Levebrød. Men denne Digter-Afskye vilde ikke have skildt dem aldeles ved mit Venskab (thi een af mine faa virkelige Venner er den mig modbydeligste Skribent, jeg kien-der) hvis ovennævnte Falskhed ikke havde opbragt mit hele Væsen imod dem. Skulde jeg med alt det gjøre dem Uret, ere de virkeligen, trods alt modsat Skin for mig og mange andre, redelige, gode Siæle, saa gjør det mig ikke mindre ondt for mig selv end for dem at have miskiendt dem; og da jeg ikke letsindigen, men først efter mig overtydende Prøver har holdt dem for mine Fiender, er jeg udentvivel i et saadant Tilfælde meest at beklage. Dit Hierte geraader det i al Fald til Ære at have taget dig deres Sag an og deres Fornærmelse saa nær; havde jeg nogensinde miskiendt din Iver i denne Henseende, havde jeg efter Scenen hos *Plums* i Kannikestræde aldrig meere besøgt dig. Skulde vi, som jeg haaber, endnu engang samles igien, vil det ikke falde mig vanskeligt, kiære Pram, hvis du kun vil høre mig, at overtyde dig om, hvor undskyldelig, om ikke retfærdig, min Opførsel mod dem har været.

Da jeg nu eengang er kommen i Brevvexling med dig igien, kan jeg ikke heller andet end udtrykke mig med den gamle Hiertelighed og Aabenhed. Din Dom om mig som Skribent er mig intet mindre end ligegyldig; din Dom om mig som Digter derimod, i besynderlig Forstand, smigrer mig ikke, saa lidt som *Wielands* nogensinde smigrede, eller *Voltaire's* nogensinde vilde have smigret mig. Da du, *Voltaire* og *Wieland*, har om Poesi et aldeles andet Begreb end jeg, det franske nemlig, rødmer jeg endog en Smule ved en Roes, jeg maa deele med den hele Lafontainiske, Ifflandske og Kozebueske = Rahbek-Sanderske Familie. Men hvad der er mig vigtig, ædle Pram, er din Dom om mig som Menneske. Alt det andet desuden er i Sammenligning med

dette væsentlige Værd eller Uværd, Legetøi, som det kan skikke sig for Børn at slaæes om og kives over. Hvad nu Mennesket Baggesen angaaer, da troer jeg ikke saa meget, at du m i s kiender mig, som at du i k k e kiender mig. Jeg har fleere og større Feil og Mangler, end du tiltroer mig; men ikke d e m, i det mindste ikke alle dem, du tiltroer mig — værre, maaskee, men andre. Saaledes er, for Exempel, Cour til de Store, de Rigere og Fornemmere, hvorpaa du bestandig slaæer, intet mindre end min Skiødesynd, hvorfor jeg og hverken er bleven Ridder eller noget andet i denne Verden; som neppe vilde have været Tilfældet for en Mand nær de 50ve, der allerede for 27 Aar siden var Potte og Pande hos en Grevinde, Lector for en Kronprindsesse, og du og du med en Hertug, hvis han havde dyrket og elsket det Fornemme. Nei! min Pram, jeg har paa min Samvittighed i mit hele Liv næsten at have været alt for studs, alt for bitter imod de Store, altfor fornærmende mod de Fornemme, og ofte uretfærdig mod de Rige. Hvor de Store ikke søge mig, søger jeg aldrig dem; uagtet jeg ikke nægter, at jeg har fra Barnsbeen havt den Svaghed at elske en vis Fiinhed og Pænhed hos Fruentimmere, og derfor ofte af Amor er bleven lokket og fastholdt i de Kredse, hvor jeg fandt de mindste Fødder, de hvideste Hænder og de netteste Fagter. Naar du altsaa misbilliger »min Unddragelse fra dem, som ei vare min Forfængelighed fornemme, rige, eller i Anseelse nok«, tager du feil af Aarsagen til min Unddragelse og beviiser mig, at du ingenlunde kiender min særegne Forfængelighed. Hvorledes vilde og den Forfængelighed, du beskylder mig for lade sig rime med min Unddragelse fra netop alle de fornemme og rige Kredse i de halvandet Aar jeg kukkelurede i Kiøbenhavn som Gienganger? Nei! kiæreste Pram! Lyst til peen og fiin Fruentimmeromgang i al Høviskhed, men i lette, spillende, næsten aandelige electricke Berørelser, ægte gammelt, ridderligt Galanterie, har fra min Barndom af været min Skiødesynd — og fandt jeg denne Tilbøjelighed tilfredsstillet i en Hytte, brød jeg mig intet om Palladserne. Glem ikke, at jeg i næsten 7 Aar fandt alt, hvad min Forfængelighed ønskede, inden dine fire Vægge!

Mit sidste Ophold i Kiøbenhavn hørte til en ny Periode af mit Liv, hvori selv denne Forfængelighed ikke spillede mindste Rolle. Min Levemaade der og min Omgang bestemtes af reen oeconomic Politik og sielden lod jeg mig henrive af nogen anden Drift end den at blive, hvor jeg eengang var, naar jeg først var kommen der. Vel nægter jeg ikke, at de M o l t k i s k e — M ø s t i n g s k e — og Frue Brunske Kredse vare mig inderlig behagelige; men hvad der drev mig i dem, var Omsorg for min Tarv med Hensyn paa min tilkommende Skiæbne. For første Gang i mit Liv

lagde jeg det an paa en Slags Klogskab og gik til Værks, endog i mine tilsyneladende Forlystelser, efter Overlæg. Jeg gjorde med alt det ingen min Cour undtagen Kongen — og den, imellem os sagt, slet nok. I øvrigt søgte jeg blot ikke at støde. Men lidt efter lidt blev, hvad jeg kunstigen havde anlagt af reen Egen nytte, det er at sige: af reent Hensyn paa min Kones Livsforskiønnelse engang i Kiøbenhavn, mig til Natur — og jeg forelskede mig, i Ordets egentligste Forstand efter at have tabt Muligheden til al enkelt Forelskelse overhovedet i K i ø b e n h a v n og kiøbenhavnsk Omgang. Den ubeskrivelig milde, blide, venlige Contrast, det danske og norske Væsen, den skandinaviske Tone og den hulde Modersprogets Meddeelelse der dannede med det raae, vilde, grove Plattydsk, jeg dumdøves af her i det halvrussiske Kiel, fortryllede mig ubeskrivelig, og i denne saa længe savnede Familie-Musik for min Fantasie og mit Hierte skurrede kun een eeneste Misklang, saalænge jeg var der, den halvtyske Oehlenschlägers uendelige Grovhed nemlig. Skade, at dette næsten mageløse poetiske Naturgenie i alt, hvad der ligger uden for det poetisk-plastiske og phantastisk-anskuelige, skal være saa reent ravruskende gal, at ikke engang hans Genialitets ældste og hierteligste Beundrer kan holde ud med ham! Min Adfærd imod denne danske Tieck misbilliger du, »min Adfærd imod ham, da han syntes at eclipsere mig«? Hvorledes skal jeg forstaae denne Yttring, kiæreste Pram? Hvilken Adfærd af mig imod *Oehlenschläger* fortæner Daddel? En alt for hyldende, alt for udbasunende alt for forgudende vilde jeg næsten troe, du havde i Sigte, hvis du ikke tilføiede Tidsbestemmelsen. »da han syntes at eclipsere mig«. »Syntes« er naturligviis her en venskabelig Artighed; thi baade du og jeg maatte være enten blinde eller gale, hvis vi ikke mærkede, at han virkelig eclipserer os. Men hvilken uvenskabelig Adfærd af mig, end sige meere, kiender du siden Aaret 1804 imod *Oehlenschläger*? Dengang nemlig for otte Aar siden, gav jeg ham et lille Snert for sine overgivne Drengestreger i et yderst overgivent Rimbrev, og selv i dette Snert var Hyldest; thi hvilken Pindar vilde ikke lade sig sige af en spøgende Horaz:

- »Ham (Pindar nemlig) i Drukkenskab at stikke,
- »Vover min Begeistring ikke,
- »Skjønndt i Digter-Veddeløb
- »fra de fem og fra Forstanden
- »Den tør trodse hver en anden«?

Læs derimod hans foregaaende Angreb mod mig i hans Samlede Digte: *Corsøer-Slot*. Men, det være med denne Adfærd, quem petimus damusque vicissim, som det vil, eclipserede mig *Oehlenschläger* allerede i denne Periode? Hvis saa er, efter din Dom,

kan du umueligen meene det mindste af alt, hvad du ytrer mig om mit smule Digterværk. Din Misbilligelse gælder altsaa min Adfærd i en seenere Tid. Men i hele den seenere Tid har jo Oehlen-schläger og jeg i Adfærd, i det mindste fra min Side, været Venner. Var det min Adfærd eller hans, der bragte Splid imellem os igien kort før min Afreise? Er du virkelig underrettet om denne Tildragelse nøie nok til at fælde en endelig Dom? Veed du, hvorvidt Oehlen-schläger har drevet sin Grovhed imod mig, inden jeg — opgav ham. Veed du, hvor vidt han har tvunget mig dertil? O! Gud! hvilken Engel var jeg, hvis min Adfærd mod alle havde altid været saa skyldfrie som imod Öhlenschläger? Mine »Udfald paa — — —« og mine »apotheoserende Offringer til — — —« kan jeg ikke forsvare eller undskylde eller bekiende, da jeg ikke veed, hvortil du sigter med de tause — — —. Jeg ønskede at vide det, thi mit dig atter aldeles aabne Hierte ønskede at vise sig for dig, som det er — og beviise dig, at det i det Væsentlige harmonerer med dit.

Gud! hvor lidet kiender du mig, Pram! naar du troer at behøve min Tilladelse til at corrigere Skrivfeil og Sprogfeil og Stilfeyl og hvilke som helst paafaldende grove Feil i en extemporeret — netop i ubetinget Tillid til *Treschow*, dig og *Sverdrup* — til Trykken uden videre Giennemsiget af mig selv overgiven Tale. Alt, hvad du dadler, fortæner det i høieste Grad, — jeg skal bringe dig min tydske Oversættelse, hvoraf du vil see, at jeg selv har fundet feil, hvad du har fundet det. Din Forandring: »Allerede i den Deres Majestæts Lov, som ved Befordring til Embeder byder Hensyn paa Hovedsprogets Dyrkelse, erkjendte Holsteens Muses« &c. har mit høieste Bifald. Kun din Betænkelighed ved *A l l e r e d e* synes mig for betænksom. Den er fiin; men alt for fiin. Fuldkommen rigtig er din Anmærkning i Henseende til Hekla — og hvem, havde jeg nær sagt — veed dette bedre end jeg, der nu i to Aar næsten intet andet har studeret end vort gamle nordiske Sprog og dets Historie? Ogsaa i min Oversættelse har jeg udeladt Hekla. Sæt Bykla derfor, det er yderst passende. Harpens Strænger har jeg aldrig — ikke engang i Fuldskab kunnet skrive. Men overalt har jeg neppe skrevet det selv, naar jeg tænker mig om — formodentlig er det min Søns Afskrivt, du har for dig. Jeg takker dig inderlig for det sande Venskab at forhindre min Prostitution ved at corrigere alle disse quæ incuria fudit. Jeg selv finder min Tale, som Tale at læse, som trykt Tale, som noget meer end med levende Foredrag extemporeret Compliment, under al Kritik. Paa Stedet føler jeg selv, at den ikke var uden al Værd; trykt vil den staae der som een af mine Skærslipperviiser mellem Evaldske og Thaarupske Sange. Den ligner, i mine Tanker, som Tale betragtet usigelig den af mine Stropher, der i Sang altid har gjort meest Effekt:

»Ski, olski, dolski, o podol, Ski!

»Ski, olski dolski o podol skio &c.«

og jeg blues inderlig ved at tænke paa, at Mænd som Pram, *Bülow* og Amtmand *Thaarup* nøiere giennemlæse den, end jeg har giennemlæst den selv. Mit Brev kan umuelig indtreffen inden den 21de. Jeg haaber imidlertid, at du ikke vil have saa slette Tanker om mig at troe, jeg ikke skulde hierteligen takke dig for alle dine Rettelser. Ikke blot for disse, men for dine redelige Skiænd takker jeg dig, min grundædle Ven! Tilgiv mig, at jeg en Tid lang meere stødtes af dine uvæsentlige Udyder end rørttes af dine væsentlige Fuldkommenheder. Det gik dig ligeledes med mig, haaber jeg. Lad det altsaa være qvit, glemt, tilintetgiort — og intet, aldeles intet tilovers af alt ubehageligt imellem os, undtagen Resultatet: varligere herefter giensidigen at bedømme hinanden. Jeg maa slutte mit Brev — og har dog neppe begyndt det, for saa vidt jeg nu føler, at jeg havde tusinde Ting at sige dig. Din Lykønskning til at kunne leve i Kiøbenhavn med min Gage her, kan jeg ikke modtage; thi det forholder sig ikke ganske saa. Jeg har blot Tilladelse til at bringe min Kone til Khavn og selv at gjøre did en Reise hvert Aar. Men her maa jeg læse *tydsk* — thi dansk forstaar man ikke. I alle oeconomiske Henseender er jeg endnu ikke mindre at misunde. Jeg lever blot af Gield og dør formodentlig og deraf. Maatte det i denne Punkt gaae dig bedre! Det er dog, naar alt kommer til alt, her paa Jorden (for gifte Mænd i det mindste) den vigtigste. Min største Synd er for sildig at have lagt dette paa Hiertet, og i oekonomisk Henseende altid at have levet som en Nar. Hils inderlig hierteligen det hele Norske Selskab, din Commission i Spidsen, og gamle brave *Monrad! Olufsen* og hans Kone ere blevne mig inderligen kiære, og til dem regner jeg min næstældste Veninde Fru *Kiærulf*. Er din Kone vel nok for gierne at høre det, saa hils hende inderlig hiertelig. Jeg elsker vaagen, eller i det mindste i Drømme, alt hvad jeg cengang har elsket. Tillad mig at opmuntre min gode Søn til at besøge dig. Jeg længes efter en heel Dags udførlige Samtale med dig paa gammel Viis, og føler, at det halvtredsindstyvende Aar vil gjøre mig til Hund igien — Baggehund at sige. Hils Etatsraad *Olsen, Bagger* og hvem du ellers gad hilse fra mig. Skriv snart igien til din gamle taknemmelige Ven

Baggesen.

d. 28de Februar.

P.S. En Sygdom har afbrudt, forqvaklet og opholdt dette Brev — det første og eeneste, jeg har skrevet, siden jeg forlod Kiøbenhavn. Jeg har været uophørlig syg, siden min Tilbagekomst til Kiel, halv blind og ude af Stand til at tænke eller føle, end

sige til at skrive. Min Tilstand har været yderst beklagelig. Det gaer nu paa ny lidt bedre. Men s k r i v e har jeg næsten glemt.

IV.

TIL MAJOR MAGNUS VON LÜTZOW.

Høibaarne Herr Major, Ædle Ven!

Tillad mig, ældste blandt de ædlere velopdragne Landsmænd og Barndomsbekiendte, jeg har elsket og har endnu tilbage, gode elskelige Lützau, at jeg i det mindste med et Par Linier inderlig takker Dem for den Giæstfrihed, Artighed og Venskabelighed, hvormed De nu allerede tre Gange har gjort mig Livet paa Pletten, hvor jeg var meget lille, i Deres elskværdige Familie til et gienvundet Paradiis. Usigelig elskede jeg, saa længe jeg lever, denne Plet, hvor Commandantens Datter allerede i det femte Aar, om ikke før, indgav mig de første poetiske Sværmerier; men endnu uendelig dyrebare er den bleven mig fra den Tid, jeg der fornyede Deres Bekiendtskab, og lærte at kiende Deres Gemalinde og Deres Døttre, en Besætning, der virkelig gjorde mig min stakkels gamle Fæstning til en fortryllende ungdommelig Himmel. Mit inderligste Ønske er med alt det, at De snart, forflyttet til en Dem værdigere, maatte forlade den; jeg vilde i Grunden intet tabe derved; thi jeg har tilsidst dog lagt Mærke til i Haven dernede, at det er ikke saa meget Pletten, hvor Rødderne staae, som Pletten, hvorpaa Fødderne gaae, jeg elsker — og min korsørske Fæstning vil fra nu af sikkert være overalt, hvor Major Lützau kommanderer, hans Kone synger, og hans Datter smiler. Gud give, det stod i min Magt at forflytte den længere fra Hovedstaden, som jeg forlader, nærmere den Egn, hvorhen jeg stræber!

Forsmaa ikke, saalænge indtil Skiæbnen maaskee sætter et taknemmeligt Hierte i Stand til nogenlunde at giengielde de Godheder, De har viist mig og min Søster, og den Giæstfrihed, jeg har nydt i Deres Huus, vedlagte lille poetiske Skiærv paa Deres Fru Gemalindes og Deres Frøken Datters Alter. For den sidste deeler jeg i høieste Grad Deres egne Følelser, og De maa unde Da jeg var Lilles Digter den uskyldige Salighed at føle Hende sin Siæls udvalgte Yndling og sig selv hendes aandelige Fader. Han har drømt at see i Hende den egne, han har tabt, den *Emma*, som alt længe svæver i Himlen.

Bliver det mig mueligt, før jeg reiser fra Dannemark med alle at gøre et Spring ned til det store Pæretræ for endnu engang

at omfavne min paradisiske Familie og spise Edens Frugt rakt
af Fuglehænder, modstaaer jeg neppe Fristelsen.

Deres Høibaarenheds
hengivneste
Baggesen.

Khavn d. 1. Aug. 1818.

Høibaarne Herr Major v. Lützau,
Commandant paa Fæstningen ved Corsøer.

Til

Frue Majorinde von Lützau
paa Fæstningen ved Korsøer.

»Der var en Tid, da jeg var meget lille —
Det hørte jeg af Engle mangan Gang;
Men meere sødt nu mine Taarer trille,
Nu *Frederikes* Moder selv det sang.

Jeg nu har glemt al Mismod, Grublen, Harmen,
Saa reent som Penge, Græsk og Galathee,
Fra den Tid i sin skønne Moders Arme
Jeg Uskylds Engles Engel fik at see.

For tredje Gang var jeg igien dernede,
Hvor jeg at elske lærte første Gang,
Og evig elskende til Ham at bede,
Som gav mig Liv og Kiærlighed og Sang.

Nu saae jeg atter Jorden meget mindre,
Og endnu meer end meget mindre slem;
Thi Hun, med hvem jeg nu saae Prikker tindre,
Gav og mig Vinger for at fange dem.

Jeg fandt, hvorefter jeg mod Himlen famled,
Da de mig vinkte fra min Moders Skiød,
I Hendes Blik jeg nu dem alle samled —
Og Engles Vellyst i min Taare flød.

Nu saae jeg Maanen der ved hendes Side,
Og var i Himlen selv paa Øen der —
For første Gang jeg rigtig fik at vide
Hvoraf, hvor stor, hvor rund, hvor kion den er.

Nu saae jeg skønnere Guds Sol at dale
Lidt efter lidt i Havets gyldne Skiød,
Thi glad og henrykt saae jeg nu den male
Uskyldighedens Rose meere rød.

Jeg tænkte paa den naadige Gud Fader,
Som skabte mig og Rosen og dens Sol,
Og glad, som jeg, blandt alle Myriader
Var ingen paa vor Jord fra Pol til Pol.

Med barnlig Andagt bad min kyske Læbe
Den Bøn, som Hendes Smile lærte mig:
»O gode Gud! lad denne Engel stræbe
Sig selv til evig Tid at blive lig«!

Jeg bad for Hendes Fader, Hendes Moder,
Og Hendes Søster, glemmende min Bye,
Mig selv og alt, da Englens lille Broder
Min Himmel aabned end engang paa nye.

De kom igien, de glade Barndoms Dage;
Min Rolighed, min Fryd kom sødt igien —
Jeg Kærlighedens Perle har tilbage;
Gud! lad mig aldrig, aldrig tabe den!

O gode Gud! Du skuer alt, Du kiender
Min Sjæl, og alle mine Tanker med:
Jeg synder nu ei meer, min første brænder
Nu luttret i min sidste Kiærlighed.

Som Barn opkravlende paa Himlens Stige,
Jeg Himlen aabnet saae, hvor jeg saae hen;
Men den er midt i Himmeriges Rige,
Der blev, som jeg, et lille Barn igien!

Nu er jeg der, og har, hvad jeg begiærte;
Nu trodser salig jeg hver Skiæbnens Pii!;
Thi aldrig slukkes ud i dette Hierte
Den yndigste blandt Nordens Døttres Smiil.

Modtag i Favn af Livets sande Goder,
Hvis Væxt er dette fulde Hiertes Bøn,
Min Uskylds Jubel-Sang, Du Engles Moder
Og und mig huld Uskyldighedens Løn!
Den største — som mig evig vil forynge
Den gamle Harpes elskovsfulde Spil —
Er, naar Du sødt med Smil min Sang vil synge
Og sødt med Smil Din Datter lytte til.

d. 30te Julj 1818

Baggesen.

Paa en vedhæftet Seddel:

Jeg ledte om en Engel rundt dernede
i hvert et Skjær og rundt i hver'en Bod
Og fandt den, Gud! og hvilken! i den Rede
Hvor nu et Krudttarn, før min Vugge stod.
Min hele Himmel den alene fatter
Der i en Stemning just som min har set
Og med mit Øje Kommandantens Datter!

(Frederikke Christiane Lüttau, født 1803 i Korsør
død 1881).

TIL DR. HEINRICH BROCKHAUS.

Dresden, d. 10ten Nov. 1825.

Theuerster Herr Doctor.

Sie haben den Wunsch geäußert, bestimmt zu wissen, im Falle, dass es zu einer Herausgabe meiner sämmtlichen deutschen Schriften kommen sollte, in welche Zeitreihe ich die verschiedenen Abtheilungen oder Bände gedruckt und in's Publikum gebracht wünsche. Ich hoffe, dass Ihr eigener Wunsch, wenn Sie dieselben genauer kennen lernen, mit dem meinigen übereinstimmen werde, da ich mit demselben nicht weniger des Verlegers als des Verfassers Vortheil beabsichtige.

Ich wünschte die etwanige Herausgabe unter dem Titel:

»Sämmtliche deutsche Werke des Dänen
Jens Immanuel Baggesen

von ihm selbst gefeilt, gesammelt u. geordnet.«

oder wenn Sie lieber wollen:

Jens Immanuel Baggesens
des Dänen

Sämmtliche deutsche poetische und prosaische
Versuche

welchen letzten Titel ich selber, nach meinem Gefühl, im Grunde sehr vorziehen würde.

Die Folge, worin ich nun diese Versuche herausgegeben wünsche, ist folgende:

A. Poetische:

1. Adam und Eva, oder die Geschichte des Sündenfalls. Ein humoristisches Epos in Zwölf Gesängen.	2 Bände.
2. Hymnen, Oden und Lieder	2 Bände.
3. Lieder der Liebe	1 Band
4. Erzählungen, Balladen und Romanzen	1 Band
5. Parthenais oder Das Hohelied von der Jungfrau Ein idyllisches Epos in Zwölf Gesängen (durchaus gefeilt und ausgearbeitet)	2 Bände
6. Der vollendete Faust oder Romanien in Jauer. Ein humoristisches Drama, in dreien Bockspielen	2 Bände
7. Wanderungen, Lieder und Antinapotroninen eines gemüthlichen Scheerschleifers. Eine gesellige Rhapsodie in 7 Gesängen	1 Band
8. Sonnette, Räthsel, Gnomen und Epigramme	1 Band

---

in allem = 12 Bände

B. Prosaische:

1. Das Labyrinth, oder Dichterwanderungen durch Deutschland, die Schweiz, Frankreich und Italien am Ende des 18ten und im Anfang des 19ten Jahrhunderts. 4 Bände
2. Philosophische Versuche ausserhalb der Schulen, geschlossen mit einer Darstellung der Philosophie des Christenthums. 4 Bände
3. Über die Skandinavische Sprache und Litteratur verglichen mit den alten Indischen, Persischen, Hebräischen u. Deutschen. In 12 Vorlesungen für deutsche Zuhörer. 1 Band
4. Critische, polemische und satirische Aufsätze. 2 Bände
5. Vertraute Briefe an u. von Klopstock, Wieland, Reinhold, Jacobi, Lavater, Schiller, Fichte, Jean Paul und andren litterarisch unsterblichen Freunden. 2 Bände

---

in allem = 12 Bände
(sic!)

C. Leben:

6. Gewissenhafte Selbstdarstellung meines, nur durch persönliche, zum Theil vertraute Verhältnisse zu historisch interessanten in der Revolutions-Zeit Europas Rolle spielenden Männern und Frauen, bedeutenden Lebens — nicht immer sine ira, noch wenige sine amore, aber stets sine studio, von der Schattenseite wie von der Lichtseite treu gemahlt, als Beytrag zur Menschenkunde.

Zu diesem (wozu mir allerdings die meisten Materialien vorrätbig sind) gehören noch vertraute Briefe an meine beide Frauen z. B., an andre Freundinnen u. an meine Söhne. — Ich kann also für's erste nicht daran denken, es für den Druck auszuarbeiten. Die heilige Versicherung, dass keinem andern, im Fall eines zu beyder Zufriedenheit abgeschlossenen Contracts, wegen der Herausgabe des übrigen — diese meine Geheimen Memoiren anvertraut werden sollen, muss meinem Verleger bis weiter genügen.

Baggesen.

ANMÆRKNINGER.

I.

S. 83. *Andreas Christian Gierlew* (1774—1845) blev 1797 cand theol., 1810 Konsulatssekretær og 1815—18 Konsul i Tunis, 1831 Generalkonsul i Christiania. Han kom i April 1801 til Paris, hvor han Aaret efter stiftede Bekendtskab med Baggesen, der havde bosat sig her med sin anden Hustru

Fanny Reybaz og sine Børn. I Juli 1803 fulgtes G. og B. ad paa Rejse til Frankrig og Norditalien (Jvfr. Jul. Clausen, Baggesen og A. C. Gierlew paa Rejse, i Persh. Tidsskr. 4 R. IV, 131 ff.). — Brevet er efter en Afskrift med Udeladelser, bl. a. af Hensyn til Rahbeks Minde, først bleven aftrykt i J. L. Heibergs Flyvende Post 1827, Nr. 76—79, og senere med samme Text i B. III (1853), S. 210 ff.; her efter Originalen i Bakkehusets Arkiv: Jvfr. Kr. Arentzen, Baggesen og Oehlenschläger II (1871), 250.

S. 83. Linje 9. *Sicilis*: Epistel fra Sicilien. — L. 20. *Geryon*: ifølge græske Sagn den paa Erytheia herskende Kæmpe, over hvilken Herakles sejrede. — L. 31. *min Have*: for de Penge, Fanny Reybaz arvede ved sin Faders Død, købte B. et Landsted i Marly la Machine, 0.4 Mil fra Paris, hvorfra Brevet er skrevet. Til Stedet hørte en temmelig stor Have. — L. 11 f. n. *Polyhymnia*: Fanny Reybaz var meget musikalsk og spillede paa Harpe. —

S. 84. L. 14. *Walterstorff*: Ernst Frederik Walterstorff (1755—1820), 1787 Generalguvernør over de vestindiske Øer, 1803 genindtraadt i sine tidligere Stillinger som Direktør ved Generalpostamtet og Chef for det nord-sjællandske Landeværnsregiment, deltog 1807 i Kbhvns. Forsvar, 1810 Gesandt i Paris (J. B.s Biographie III, 206, Till. 148 f.). L. 27. *Moltke*: Grev Adam Gottlob Moltke til Nütschau (1765—1843), Baggesens nære Ven og Ledsager paa Rejsen 1789, beskrevet i Labyrinten 1789 (B III, 139, Till. 109 ff. Jens Baggesen, Labyrinten, ved Louis Bobé, 1909, S. 318 f.). — L. 34: *vor Minister*: Christopher Vilhelm Dreyer (1737—1810), fra 1796 til sin Død dansk Gesandt i Paris.

S. 85. L. 3. *min Svigerfader*: Etienne Salomon Reybaz, reformert Præst, senest Resident for Genève i Paris. — L. 7. *Paul*: Adam Paul Baggesen (1804—22) Digterens yngste Søn (B IV, 342). — L. 32. *Ozeania*: et større tysk Epos, der skulde besyngte Cooks Jordomsejling, og hvoraf B. som Prøve meddelte de 5 første Sange i Digtsamlingen »Heideblumen« (Amsterdam 1808), senere i Poetische Werke II, 316—38. — L. 3 f. n. *Oehlenschlägerschlegel-Tone*: Om B.s Uvilje mod den romantiske Digterskole PS II, 323 f.

S. 86. L. 10. *Riimepistler*: Skiemtsomme Riimbreve, 1807 (II), 337. — L. 14. *Quintilianer*: Marcus Fabius Quintilianus, romersk Rhetor (PS I, 374). — L. 16. *Odin*: Odin eller Dannerigets Stiftelse (PS II, 314). — L. 27: *den syttenaarige Pige*. Oehl. var tyve Aar, da han debuterede.

S. 87. L. 3: *Odi profanum*: Horats, Carmina III, 1. — L. 5. *Hebel*: Johan Peter Hebel (1760—1826), Forf. af Allemanische Gedichte (1803). — L. 6. *Delille*: Jacques Delille (1738—1813), naturskildrende Digter. — L. 20. *Louise Augusta*: Hertuginde af Augustenborg. — L. 23. *Digito*: Det er skønt at peges paa med de Ord: Det er ham (Persius' Satirer I, 28). L. 11 f. n. *Brummer*: Universitetsboghandler Fred. Brummer † 1836 (PS II, 270, 361, 372. B III, 297).

S. 90. L. 5. *Gleichen*: Om Gleichen-Sagnet se J. Baggesen, Labyrinten, 1909, S. 341. — L. 12. *Pension*: 1807 siges B. at have 1500 Rd. i Pension, fik s. A. 1000 Rd., 1812 1000 Rd. (Fonden ad usus publicos II, 197).

S. 91. L. 1. *Contrectatus*: Horats' Epistler I, S. XVIII, 11—3 og 4. — L. 19. *Kozebue*: Om B.s Uvilje mod den frugtbare Skuespilforfatter Kotzebue se PS III, 274 f. B III, 199.

S. 92. L. 23. *Perthes*: Friedrich Perthes (1772—1843), Boghandler (PS II, 354, B III, 9, 110).

S. 93. L. 5. *Wolff*: Friedrich August Wolff (1759—1824), Prof. i Filosofi og Pædagogik i Halle. — L. 24. *Voss*: Johann Heinrich Voss (1751—

Fortkortelser: DV = Danske Værker, 1845. B = Jens Baggesens Biographie I—IV. PS = Poetiske Skrifter ved A. Arlaud.

1826), Digteren af Louise. — L. 25. *Alxinger*: Johann Baptist Alxinger (1755—97), Forf. af ridderepiske Digtninger, Efterligner af Wieland.

S. 95. L. 20. *Christian*: Kammerjunker, Kaptajn Christian Cortwright Greve Walterstorff (1790—1823), Portræt i Danm. Adels Aarvog XXVII, S. 529. — L. 27. *Guillaume*: Alexandre Henri Guillaumot († 1814), naturlig Søn af ovennævnte Gesandt C. W. Dreyer. Legationssekretær i Paris (Efterl. Reventlowske Familiepap. VII, 384). — *Waitz*: Christian Poul Ludvig Waitz († 1814), Etatsraad, Chef for det danske Postkontor i Hamborg. — L. 6 f. n. *Boyesen?* — L. 5 f. n. *Condorcet*: Marie Sophie Louise de Grouchy (1766—1822), Søster til Marskal de G., gift m. Marie-Jean-Antoine Nicolas Contat Marquis Condorcet, Medlem af den lovgivende Forsamling og Konventet, begik 1794 Selvmord i Fængslet. Marquise C. udgav flere af sin Mands Skrifter, og hendes Hjem hævdede baade under Konsulatet og Kejserdømmet Frihedsidealerne (B III, 196, 209. Poet. Werke II, 158).

S. 96. L. 18. *Strøm*: Christian Ludvig Strøm (1771—1859), Præst og Pædagog (Gemt og Glemmt I, 1915, S. 90—94). — *Hornemann*: Jens Wilken Hornemann (1770—1844), Prof. i Botanik. — *Ørsted*: H. C. Ørsted. — *Wedlerne*: Tvillingbrødrene Otto Casper Valentin Wedel († 1852), Præst, og Johan Peter Marcus Wedel († 1852), Ejer af Sophienlund ved Næstved (PS II, 313). — L. 19. *Manthey*: Johan Daniel Timotheus Manthey (1771—1831), Meddirektør og Censor ved det kgl. Theater (B III, 13; PS II, 313). — *Winslow*: Frederik Christian Winsløw (1752—1811), Hofkirurg (DV VI, 211; PS I, 382). — L. 32. *hersoms*: om dette, af B. opfundne Ord, tilsvarende dersoms se PS II, 338. — L. 11 f. n. *en Søn*: August Baggesen (1795—1865), Generalmajor, Udg. af Faderens Biografi. — L. 9 f. n. *en Søster*: Cathrine Sophie Baggesen (1767—1807), g. 1° 1793 m. Prokurator Peter Flindt (1746—1802); 2° 1802 m. Købmandsfuldmægtig Peter Skaarup Bang (Persh. Tidsskr. 6 R. II, 34. Efterl. Reventlowske Pap. VI, 568. H. Hjorth-Nielsen, Danske Prokuratorer, 1935, S. 100). — L. 9 f. n. *Giellerup*: Jacob Giellerup (1766—1802), fra 1805 Præst i Korsør og Taarnborg. —

II.

S. 97. L. 15. *Sosia*: Sosie, Dobbeltgænger, i Molières Amphitryon.

Grevinde *Amalie Isabella Johanne Christiane Münster, f. von Ompteda* (1767—1814); var 1805—09 Hofmesterinde hos Prinsesserne Juliane Sophie og Louise Charlotte og fra 1810 hos Kronprinsesse Caroline. — Originalmanuskriptet til Brevet ejes af Fru Grevinde Else Molteke. — L. 22. *Unglücksfälle*: Baggesens Broder Hans Peter B. (1773—1815), Kopist i den vestindiske Gælds-Likvidations Kontor, var gift m. Maren Christiane Bruun (f. 1772), Datter af Politifuldmægtig Christian Bruun og Frederikke Louise Ibsen. Hans Hustru og Svigermoder blev begge dræbt ved Englændernes Bombardement, og han mistede alle sine Ejendele (B III, 153 og Reventlowske Pap. IX, 366). — L. 27. *Reinhold*: Karl Leonhard Reinhold (1758—1823), Prof. i Jena og Kiel, Filosof (J. Baggesens Briefwechsel mit K. L. Reinhold u. F. H. Jacobi I—II, 1831, Leipzig, og R. Keil, Aus klassischer Zeit (Wieland u. Reinhold), 2. Udg., Leipzig u. A. — L. 13 f. n. *Rosenkranz*: Statsminister Niels Rosenkrantz.

S. 98. L. 6 f. n. *Cotta*: B III, 9, 12, 20; Briefe an Cotta, ed. M. Fehling, (Stuttgart), 1925, 346—75.

S. 99. L. 7 f. n. *Parthenais*: Parthenais oder die Alpenreise (1802), i Poetische Werke I (Leipzig 1836).

III.

S. 100. *Christen Henriksen Pram* (1756—1821), Digter, bl. a. af Emilies

Kilde (1782) og Stærkodder (1785), dramatisk Forf. af Lagertha (1789), Fingal og Frode (1790). Trykt efter det originale Manuskript i Bakkehusets Arkiv, tidligere B 61 ff. — L. 9. *Frue Brun*: se bl. a. Louis Bobé, Frederikke Brun, f. Münter (1910), S. 37 ff., 237 ff., 285 ff., og hendes Mindedigt, oversat af C. J. Boye, i Kbhvns. flyvende Post 1827, Nr. 76.

S. 101. L. 8 f. n. Om Baggesens Forhold til Rahbek se bl. a. Kr. Arentzen, Baggesen og Oehlenschläger, IV, 46 f. — L. 1 f. n. *eet Hierte*: Sofie Ørsted.

S. 102. L. 5. *Sander*: Om Baggesens Forhold til Digteren Levin Christian Sander, se Kr. Arentzen, Baggesen og Oehlenschläger, I, 87 f., II, 75 f. — L. 29. *Plum*: Frederik Plum, Stiftsprovst og Sognepræst ved Vor Frue Kirke, boede 1803—11 paa Regensen (G. L. Grove, Slægten Plum, 1903, 58, 63). — L. 3 f. n. *Lafontainiske*: August Heinrich Julius Lafontaine (1758—1831), tysk Romanforfatter. — *Ifflandiske*: August Wilhelm Iffland (1759—1814), tysk Skuespiller og Forfatter.

S. 103. L. 4 f. n. *Mösting*: Johan Sigismund v. Mösting (1759—1843), Statsminister (B IV, 60).

S. 104. L. 3 f. n. Corsøer Slot: Poetiske Skrifter, 1805.

S. 105. L. 21. *Treschow*: Niels Treschow (1751—1833), norsk Statsraad. — *Sverdrup*: Georg Sverdrup (1770—1850), fra 1805 Prof. i Græsk. — L. 22. *en Tale*: Om B.s Tale 11. Dec. 1811 paa Universitetet i Kiels Vegne ved Festen i Anledning af Christiania Universitets Oprettelse, se B IV, 61.

S. 106. L. 1. *Ski, olski*: Omkvad i B.s Dansk Tranqvebars Viise (PS IV, 144). — L. 3. *Bülow*: Frantz Christopher v. Bülow (1769—1844), General (B IV, 60). — L. 4. *Thaarup*: Frederik Thaarup (1766—1845), Historiker og Statistiker, Amtmand paa Bornholm. — L. 28. *Monrad*: Peter Johan Monrad (1758—1834), Kancellideputeret (Kr. Arentzen, Baggesen og Oehlenschläger I (1870), 31. — L. 29. *Olufsen*: Oluf Christian Olufsen (1764—1827), Statsøkonom og Forf. af Gulddaasen; g. m. Mette Christine Rottbøll (DV III, 161). — L. 31. *Fru Kiærulf*: Jørgen Kiærulf (1757—1810), Prof. i Historie; g. m. Charlotte Amalie Fischer † 1820 (B III, 209). — L. 9 f. n. *Baggehund*: Om dette Udtryk se PS III, S. 301. — *Olsen*: Gottsche Hans Olsen (1760—1829), Forfatter og Theatercensur (DV III, 132—36, 159 f.). — *Bagger*: Peter Christian Bagger (1772—1810), Justitiarius i Politiretten (DV III, 159).

IV.

S. 107. *Magnus von Lützwow* (1770—1844), fra 1814 Kommandant i Korsør, Oberstltn., gift 1800 m. *Kirstine Marie Leppert* (1781—1837), havde Datteren *Frederikke Christiane* (1803—81), g. m. Kapitain *Carl Gustav Schmidt* (1791—1832). — Brev og Digte aftrykt efter Originalmskrpt., skænket til Bakkehusets Haandskriftsamling af Kammerjunker T. E. Rosenørn. Jvfr. DV VI, 203, 206; Kr. Arentzen, Baggesen og Oehlenschläger, S. 4—8, (1877) VII.

V.

S. 110. Brevet antagelig stilet til Dr. phil. *Heinrich Brockhaus*, Chef for Firmaet F. A. Brockhaus i Leipzig (Oehlenschlägers Erindringer III (1850), S. 94). — Efter Originalmskr. i Bakkehusets Arkiv.